

Tatjana Baum-Valgma
Anastassia Šmõreitšik

Aktiivõppe võtted

eesti keele ja kultuuri õpetamiseks
kutseõppeasutustes

Käsiraamat

**Tatjana Baum-Valgma
Anastassia Šmõreitšik**

Aktiivõppe võtted

eesti keele ja kultuuri õpetamiseks

kutseõppeasutustes

Käsiraamat

Käsiraamat aktiivõppe võtete abil eesti keele ja kultuuri õpetamiseks kutseõppeasutustes on valminud Euroopa Sotsiaalfondist rahastatava inimressursi arendamise rakenduskava prioriteetse suuna „Elukestev õpe” meetme „Keeleõppe arendamine” programmi „Keeleõppe arendamine 2007–2010” tegevuse 5.12 „Kutseõppeasutuste eesti keele kui teise keele ning eestikeelse erialaõppe ainekavade ja programmide väljatöötamine ja rakendamine” raames.

Tegevuse eesmärk on toetada kutseõppeasutuste eesti keelest erineva emakeelega õppurite lõimumist Eesti ühiskonnas metoodiliselt tänapäevase keele ja kultuuri õpetuse kaudu.

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Keeleliselt toimetanud Siiri Soidro
Kujundanud Sirje Ratso
Ekspertid Marju Ilves, Leelo Kingisepp

© Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutus Meie Inimesed, 2010

ISBN 978-9949-463-47-3

Trükitud OÜ Vali Press trükikojas

Tasuta jaotatav tiraaž

Sisukord

Sissejuhatus

Käsiraamatu ülesehitus	5
Aktiivõppe olemus	6
Videotundides kasutatud aktiivõppe meetodid	10

Tundide kirjeldused ja ülesanded õpetajale

1. tund „Kus on tööriistad?”. Erialasõnavara ja grammatika õpetamine	14
Videoga seotud ülesanded õpetajale	14
Tunnikirjeldus. 1. tund „Kus on tööriistad?”	17
2. tund „Sõidame!”. Ühe- ja kahe-suunalise infolünga ülesanded	21
Videoga seotud ülesanded õpetajale	21
Tunnikirjeldus, 2. tund „Sõidame!”	23
3. tund „Presidendi amps”. Teksti struktuuri tajumine	28
Videoga seotud ülesanded õpetajale	28
Tunnikirjeldus. 3. tund „Presidendi amps”	31
4. tund „Anna nõu!”. Probleemülesanne, mosaiiklugemine	37
Videoga seotud ülesanded õpetajale	37
Tunnikirjeldus. 4. tund „Anna nõu!”	40
5. tund „Mul on vaja ühte ...”. Rollimäng	52
Videoga seotud ülesanded õpetajale	52
Tunnikirjeldus. 5. tund „Mul on vaja ühte ...”	54
6. tund „Avalduse ABC”. Mudelkirjutamine	59
Videoga seotud ülesanded õpetajale	59
Tunnikirjeldus. 6. tund „Avalduse ABC”	61

Lisa. Töölehed

65

Käsiraamatu autorid tänavad Marju Ilvest ja Leelo Kingiseppa
igakülgse abi ja nõuannete eest. Ilma nendeta ei oleks seda raamatut sündinud.

SISSEJUHATUS

Käsiraamat on saatematerjal „Aktiivõppe võtted eesti keele ja kultuuri õpetamiseks kutseõppeasutustes” video juurde. Käsiraamatu sihtrühm on kutseõppeasutuste eesti keele kui teise keele õpetajad, kes õpetavad põhikooli baasil õppivaid vene õppekeele rühmi. Käsiraamatu kaudse sihtrühma moodustavad

- eesti keele kui teise keele õpetajad, kes õpetavad eesti keelt keskkooli baasil;
- eesti keeles vene õppekeele gruppe õpetavad aine- ja erialaõpetajad;
- eestikeelsete rühmade aine- ja erialaõpetajad, kelle rühmades õpib üksikuid eesti keelest erineva emakeelega õppureid.

Käsiraamatu ülesehitus

Käsiraamatus on kolm osa. Esimeses, sissejuhatavas osas tutvustatakse lühidalt aktiivõppe olemust ning näidistundide videos kasutatud meetodeid. Esimeses osas esitatakse ka ülevaatlilik kirjanduse nimekiri aktiivõppest huvitujale.

Teine osa on mõeldud kasutamiseks koos videote vaatamisega. Teine osa jaguneb kuueks plokkiks, üks plokk käsitleb ühte näidistundi. Iga plokk algab näidistunni põgusa üldisloomustusega (tunni pealkiri ja peamise võtte nimetus, tunni teema, tunni keeleline raskusaste, tunni eesmärk, arendatavad osaoskused). Seejärel esitatakse käsiraamatu kasutajale arutlemiseks ja kaasamõtlemiseks mõned küsimused ja ülesanded. Vaatamiselsete küsimuste üle oleks hea mõtiskleda enne näidistunni vaatamist. Nende küsimuste ja ülesannetega püütakse välja selgitada õpetaja varasemad teadmised ja valmisolek aktiivõppe kasutamiseks. Seejärel esitatakse mõned küsimused, mis on mõeldud paralleelseks täitmiseks video vaatamise ajal. Vaatamisaegsed küsimused suunavad õpetajat videot tähelepanelikult jälgima ja mõttega vaatama näidistundides toimuvat. Need küsimused ja ülesanded ärgitavad pakkuma alternatiive videos nähtule. Käsiraamatuga osutatakse ka videomaterjali nõrkustele ning püütakse äratada vaataja-lugeja konstruktiivset kriitikameelt. Näiteks ei läinud näidistundide õpilased iga võttega elavalt kaasa, kõikjal pole näha nende rõõmsat tegutsemistahet: kas ehk saaks teha midagi teisiti, et materjal õpilasi paremini köidaks? Käsiraamatus esitatud küsimused õhutavad õpetajat tagasivaatavalt mõtlema, kuidas saaks tundi paremini läbi viia. Ploki lõpetavad vaatamisjärgsed küsimused. Nende küsimuste ja ülesannetega suunatakse õpetajat mõtlema, kuidas saaks mõnd osa videos nähtust oma õpilaste reaalses vajadustega kohandada ning oma tundidesse istutada.

Ülesanded on käsiraamatus täidetavad. Ülesanded suunavad õpetajat analüüsima oma õpetamiskogemust, mõtestama näidistundides toimuvat ning kasutama nähtut uues kontekstis. Ülesannete eesmärk ei ole kontrollida õpetaja teadmisi või oskusi, vaid ärgitada kaasa mõtlema.

Iga ploki lõpus on esitatud videotundide kokkuvõtavad kirjeldused koos töölehtedega. Nendega võiks tutvuda pärast vaatamiseelsete küsimuste täitmist või video vaatamise ajal. Tunni ülevaatlised kavandid on käsiraamatus esitatud selleks, et tund oleks videos selgemini jälgitav, sest on ju üle poole tunnis toimuvast filmilindilt kõrvale jäänud. Tunnikonspektide juures on esitatud ka tunnis kasutatud töölehed ja muud visuaalsed lisamaterjalid. Käsiraamatus saab töölehti süvenenumalt jälgida, videos libisevad need vaid põgusalt üle ekraani.

Käsiraamatu kolmandas osas on 24 lisaülesannet. Lisaülesannetega näidatakse, kuidas saaks iga näidistunni keskset meetodit rakendada uues kontekstis, st teema on uus, aga lähenemisviis on sama. Iga näidistunni kohta on neli lisaülesannet. Lisaülesanded on nummerdatud, esitatud on vajalikud kasutamiskommentaariid, vajaduse korral lahendid õpetajale. Lisaülesanded on vormistatud töölehtedena nii, et neid saaks õppijatele paljundada. Lisaülesannete teemade valikul on jälgitud, et need hõlmaksid järgmist:

- eesti keele õppe motivatsioon,
- väärtuskasvatus,
- kultuuriline mitmekesisus,
- kodanikuaktiivsus.

Lisaülesanded arendavad kõiki osaoskusi (kõnelemine, lugemine, kirjutamine, kuulamine) ning sobivad A2–B1-tasemel õppijatele. Raamatut saab lugeda ka osade kaupa, näiteks võib aktiivõppe-teadlik õpetaja kohe suunduda teise osa ülesannete juurde. Õpetaja, kes vajab loomepuhangut, võib sirvida viimase osa töölehti.

Aktiivõppe olemus

Aktiivõpet tuntakse Eestis juba 1990. aastatest. Aktiivõppe (*active learning*) all mõistame tegevuse ja kogemuse kaudu õppimist. Aktiivõppes õhutatakse õppijat ise otsima, mõtlema, uurima, katsetama, avastama ja seeläbi oma vaatevälja avardama. Aktiivselt õppeprotsessis osalemine aitab õppijal õpitavat mõtestada ja seostada omandatud teadmisi tegelikkusega. Aktiivõppe ei tähenda tingimata füüsilist aktiivsust – tunnis ringi liikumist, kohavahetust jms –, vaid vaimset ärksust ja kaasamõtlemit.

Piret Luik on sõnastanud aktiivõpet iseloomustavad märksõnad:

- nii õpilaste kui ka õpetajapoolne uudishimu,
- vabadus tegutseda aktiivselt,
- originaalsus ja loomingulisus,
- uue avastamine,
- iseseisev ja kriitiline mõtlemine,
- suhtlemine ja koostöö kaasõpilaste ja õpetajaga,
- tegutsemine vastavalt situatsioonile,
- elulised ülesanded,
- enda ja teiste töö hindamine.

Aktiivõppes on õpetaja roll tegevusi korraldada, õpilasi suunata, nõustada ja toetada, olla õpilasele võrdseks partneriks, mitte infomonopoli ainuvalitsejaks. Aktiivõppes on õpetaja loov, leidlik, avatud ja ettevõtlik. Aktiivõppe meetodite kasutamine eeldab, et õpetaja ise on loomingulisest lähene-

misest, loovast õpetamisest huvitatud ning suudab luua sobiva õpikeskkonna, mis ulatub osaliselt klassiruumist ja tunnist väljapoole.

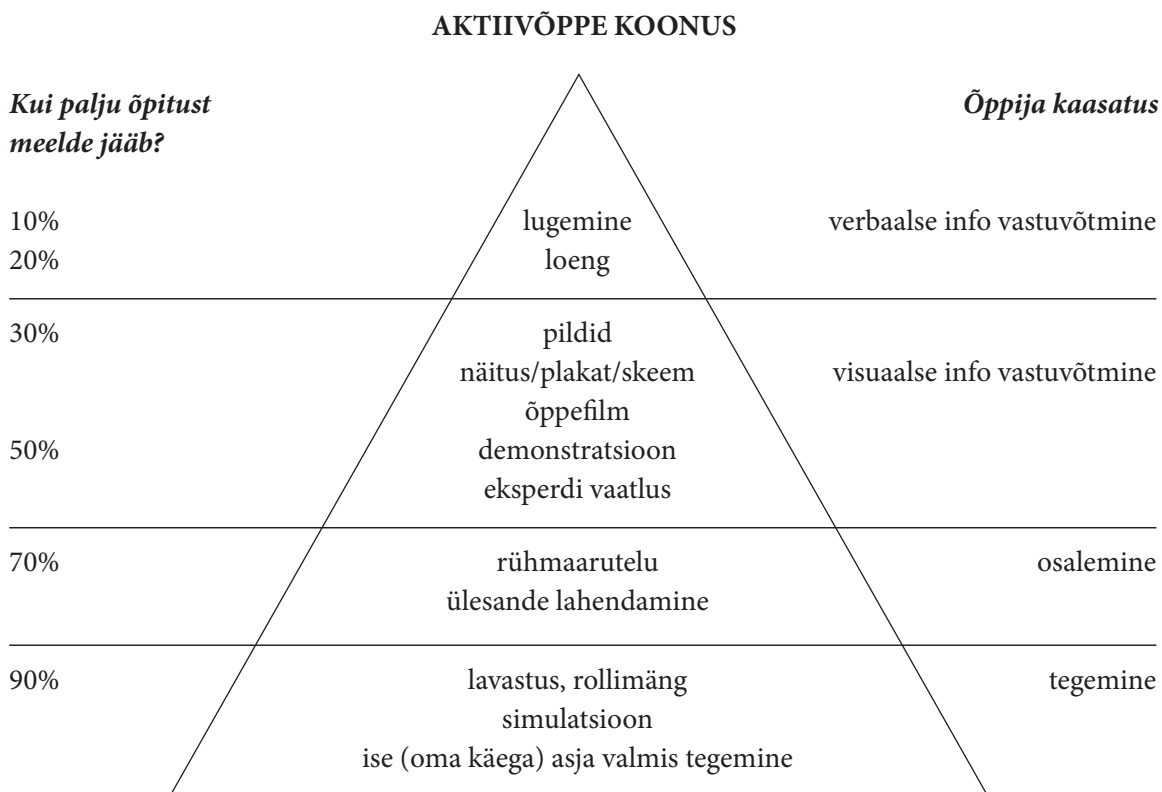
Aktiivõpet vastandatakse tihtipeale nn passiivõppega, milleks peetakse frontaalõpet, traditsiooniliste õppemeetodite kasutamist (nt loeng). Kuid passiivõppe määratlus on paradoksaalne, sest kognitiivse käsitluse kohaselt ei toimu mingit õppimist, kui õpilane ei mõtesta ega seosta omandatud teadmisi ega osale õppimisprotsessis aktiivselt (Schihalejev, 2009).

Aktiivõppel on võrreldes traditsiooniliste frontaalõppemeetoditega mitmeid eeliseid.

Aktiivõpe

- soodustab õppes osalejates üksteisest lugupidamist;
- kasutab õppes osalejate kogemusi;
- tagab ainesisu kasutamise õpilasele kohaselt;
- kasutab ainesisu erinevate probleemide lahendamiseks;
- ühendab mitmed lähenemisviisid, võimaldab õppeaineid lõimida;
- võimaldab arendada kriitilise mõtlemise osaoskusi (nt rühmatöö, arutelu);
- loob alused iseseisva õppija arenguks;
- annab tagasisidet õpilaste kogemustest, teadmistest ja oskustest.

Aktiivõppe käigus, kus õpilane ise kogeb ja tegutseb, omandab õpilane tunduvalt rohkem kui frontaalõppe käigus (vt joonis 1).

Joonis 1. Aktiivõppe koonus.

Allikas: Mart Laanpere, 2008.

Aktiivõppes kasutatavad töövormid

Aktiivõppes kasutatakse peamiselt koosõppe vorme: paaris- ja rühmatööd. Koos õppides töötavad õppijad sageli paremini kui ükski, sest nad saavad kasutada kaaslaste teadmisi ja kogemusi, teema ühine arutamine tuleb mõistmisele kasuks. Motivatsiooni lisab ka vastutustunne kaaslaste ees.

Paaristöö on rühmatöö lihtsaim vorm ning see võiks eelneeda rühmatööle. Õpilane tunneb end julgemalt, kui avaldab oma mõtteid kaaslastele, mitte kogu rühma liikmetele. Ka on üht kaaslast kergem jälgida ja tema arvamust lihtsam aktsepteerida kui iga rühmaliikme arvamust analüüsida.

Paaristööd on eri liiki:

- Mõlemal paarilisel on sama ülesanne ning nad lahendavad seda koos.
- Paarilistel on sama ülesanne, aga nad lahendavad seda järjestikku või vaheldumisi.
- Üks paariline on teise juhendaja (tuutor), kes aitab, selgitab, parandab ja täiendab teise tööd. Paar saab ülesande ning esimene (nõrgem) õpilane hakkab ülesannet lahendama, samal ajal kommenteerides teisele, mida, miks ja kuidas ta teeb. Teine õpilane ainult parandab, täiustab esimese tööd, selgitades ja õpetades.
- Paarilistel on erinevad ülesanded, kuid kokku peab valmima ühistöö. Kumbki paariline saab eraldi tööjuhendi. (Piret Luik)

Pärast paaristöö sooritamist võiksid õpilased hinnata nii enda kui ka teise õpilase panust ühistöösse, koostööoskust ja -valmidust. Paarilist võiks saada vabalt valida. Kolmanda paaristöö liigi juures peaks paarideks jagamisel osalema siiski õpetaja, sest oluline on jagada klass kõigepealt kaheks (tugevamad ja nõrgemad) ning alles seejärel saab õpilased paaridesse jagada. Paaridesse jagunemisel tuleks jälgida, et kokku ei satuks õpilased, kes ei saa omavahel läbi.

Rühmatöö on koosõppe üks vorme. Rühmatöös kasutatakse ülesande sooritamiseks õpilaste teadmisi ja individuaalseid erinevusi. Rühmatöö eeldus on koostöö, oskuste ja teadmiste vahetamine ning tööjaotus ülesannete täitmisel. Rühmatööga soovitakse saavutada

- osalejatevaheline koostöö ülesande lahendamisel,
- osalejate kooskõlaline tegevus: kes mida teeb,
- töö ühine vormistamine.

Rühmas töötamise põhimõtetest peavad olema teadlikud kõik õppijad. Rühmas töötamise peamised reeglid on järgmised:

- igaüks vastutab ülesande täitmise eest;
- rühmaliikmed suhtlevad omavahel, toimub infovahetus;
- tagasiside andmine on tähtis.

Rühmatöös võivad olla kõikidel liikmetel samad ülesanded või võib anda mõnele õpilasele erinevad ülesanded. Rühmatöö ülesanded võivad olla ka igal õpilasel erinevad. Seejuures võib anda erineva raskusastmega ülesandeid, kusjuures rühm ise peab need omavahel ära jagama ning kindlustama, et iga rühmaliige oma ülesandega toime tuleks. Selleks et tagada eespool nimetatut, tuleb õpilased jagada rühmadesse hoolikalt. Oluline on tagada, et iga õpilane oleks võimete kohaselt rakendatud. Rühmatöö õnnestumiseks on väga tähtis õpetaja eeltöö, et leida optimaalsed ülesanded igale õpilasele. (Piret Luik) Rühmatöö käigus arendatakse õpilaste teadmisi ning suhtlemis-, koostöö- ja analüüsimisoskusi.

Rühmi saab moodustada mitmel viisil:

- õpetaja määrab rühmad,
- õpilased moodustavad rühmad,
- rühmad moodustatakse juhuslikult.

Juhuslike rühmade eelis on see, et ühte rühma ei sattu pidevalt samad õpilased, puudus aga see, et rühmad ei pruugi olla võrdse keele- ja õpitasemega. Juhuslike rühmade moodustamise aluseks võib olla loosimine. Loosimisel võib kasutada

- esemeid (nt mängukaardid, rühm moodustub kas samast mastist või sama väärtusega kaartidest);
- värve (nt värvilised paberid, rühm moodustub ühest värvist);
- terviku osi (nt tükkideks lõigatud pildid, sõnasedelid, vanasõnad, postkaardid; rühm moodustub ühest tervikust);
- kombinatsioone (nt tükkideks lõigatud postkaardi tagumine pool on eri värvi, alguses moodustuvad rühmad pildi järgi, seejärel värvi järgi).

Õpilasi saab rühmadesse jagada ka loendamise või reastamise alusel. Reastada saab õpilasi erineval alusel, näiteks pikkuse, sünnipäeva või juuste värvi järgi. Kui õpetaja saab õpilasi enne tähelepanelikult jälgida, võib rühmi moodustada ka nii, et näiteks kampsunitega õpilased moodustavad ühe rühma, valgete jalanõudega õpilased moodustavad ühe rühma jne. Rühmade moodustamise viise tuleb varieerida, nii on tulemus ootamatum ja põnevam.

Mõned rühmatöö liigid

Rühmatööl on mõned eriliigid. Tutvustame siinkohal mosaiik- ehk siksakrühma, lumepalli rühma ja delfi meetodil töötava rühma põhimõtteid (Piret Luik. *Aktiivõppe meetodid* järgi).

Mosaiik- ehk siksakrühmad (vt ka 4. näidistund „Anna nõu!”)

Mosaiikrühma on hea kasutada uue teema õpetamiseks, rollimängus või probleemülesande lahendamisel. Õpitav materjal jagatakse osadeks ning iga rühm saab põhjalikuks läbitöötamiseks ühe osa tervikmaterjalist. Edasi moodustatakse uued rühmad nii, et uues rühmas on igast eelmisest rühmast üks õpilane. Näiteks kui enne oli neli kolmeliikmelist rühma, siis nüüd moodustub kolm neljaliikmelist rühma. Iga uue rühma liige selgitab uues rühmas osa, millega ta eelmises rühmas põhjalikult tutvus ning vastab kaaslaste täpsustavatele küsimustele. Lõpus tehakse kokkuvõtte ning pannakse kirja põhipunktid. Kui on vastuseta jäänud küsimusi, vastab neile kas õpetaja või teiste rühmade liikmed.

Lumepalli rühmad

Lumepalli rühmi on hea kasutada probleemülesande lahendamiseks. Alguses saavad kõik õpilased sama ülesande ning lahendavad seda individuaalselt. Seejärel arutatakse oma lahendust paarides. Iga õpilane räägib enda pakutud lahendusest paarilisele, koos leitakse parim lahendus. Edasi liidetakse kaks paari ning töö toimub neljases rühmas. Neljases rühmas arutatakse veel kord lahenduste üle ning valitakse neist parim. Kui mõni õpilane ei nõustu sellega, et tema idee paaris halvemaks loeti, võib ta oma lahendust neljases rühmas uuesti

tutvustada ning ka seda arutatakse uuesti. Neljanda etapina moodustatakse kahest nelikust kaheksane rühm. Ka selles rühmas valitakse kõikidest eelmistest lahendustest parim jne. Lumepalli rühmade lõpuks moodustavad kõik õpilased ühe rühma. Selles, viimases etapis tehakse pakutud lahendustest ettekanne.

Delfi meetod

Delfi meetodit on otstarbekas kasutada siis, kui silmast-silma suhtlemine mõjutaks lahendustele või esitatud arvamustele antavaid hinnanguid, näiteks vastavalt õpilase staatusele klassis. Delfi meetodit kasutatakse eelistatult e-posti vahendusel, kuid seda saab läbi viia ka pliatsi ja paberiga. Delfi meetodis esitatakse õpilastele probleem, millele nad peavad reageerima, näiteks andma hinnangu või leidma lahenduse. Iga õpilane annab hinnangu või pakub lahenduse ning põhjendab seda. Õpetaja kogub reageeringud kokku ja jaotab anonüümselt uuesti laiali. Õpilased loevad saadud reageeringu läbi ning kirjutavad sellele vastuseks enda oma. Uus reageering võib aga juba olla muutunud seoses teise kirjutise lugemisega. Etappe võib korrata paar korda. Kui Delfi meetodi abil soovitakse lahendust mõnele probleemile, võib etappe läbida seni, kuni jõutakse üksmeelse või peaaegu üksmeelse lahenduseni.

Videotundides kasutatud aktiivõppe meetodid

Iga video keskendub ühele või paarile meetodile ning osaoskusele. Allpool kirjeldatakse üldiselt igale meetodile iseloomulikku. Loetelu esitatakse tähestikulises järjekorras.

Infolüünga ülesanne (vt ka 2. tund „Sõidame!”)

Infolüünga ülesanne on niisugune ülesandetüüp, milles ühel õppijal on teatud info, mida ta peab jagama teis(t)ega, et lahendada probleem, koguda informatsiooni või teha otsuseid. Info kantakse üle kas ühest kohast teise või ühest vormist teise. Niisuguste ülesannete sooritamiseks on tarvis kaaslasega suhelda. Infolüünga ülesandeid tehakse tavaliselt paaris-tööna. Infolüünga ülesanded võivad olla ühesuunalised, milles üks õppija on info edastaja ja teine vastuvõtja, või kahesuunalised, milles mõlemad õppijad nii jagavad kui ka saavad infot. Ka infolüünga ülesandes saab kasutada pilte, näiteks on ühel paarilisel poolik pilt ning kirjelduse abil peab ta leidma pildi teise poole. Info leidmisel on mõlemal osapoolel oluline roll, ülesannet ei saa edukalt sooritada ilma paarilise osavõtuta. Ülesanne on edukalt lahendatud, kui mõlemal paarilisel on sama info.

Mosaiiklugemine (vt ka 4. tund „Anna nõu!”)

Mosaiiklugemine on üks võimalus lugeda teksti koos. Kooslugemine hõlbustab tavaliselt teksti tähenduse mõistmist. Iga rühm loeb ühe teksti eri lõike või sarnast teksti, arutab selle tähendust ja annab teksti sisu teistele rühmadele edasi. Sel viisil on võimalik kiiresti läbi töötada raskemaid ja pikemaid tekste. Mosaiiklugemist – nagu nimetuski viitab – saab viia läbi mosaiikrühmades.

Mudeldialoog (vt ka 5. tund „Mul on vaja ühte ...”)

Algajate õpetamisel on tavaks kasutada lihtsaid mudeldialooge, sest need aitavad märgata loomulikku intonatsiooni, selgeid kõnevoorupiire, juhtida tähelepanu dialoogi ava- ja lõpufraasidele. Mudeldialoogid arendavad suhtlemisoskust. Õpetaja saab dialoogi esitamisel enda mõistetavaks tegemiseks ja reaalse konteksti loomiseks kasutada ka žeste, miimikat, pilte ja esemeid. Grammatikat õpitakse sellisel juhul induktiivselt, tähelepanu pööratakse hääldusele. Mudeldialoogi õppimise juures on oluline piisav harjutuskordade arv. Harjutamise käigus juhitakse tähelepanu dialoogi struktuurile, eraldi võib rõhutada dialoogi keskseid fraase. Struktuuri tundmine on alus dialoogi edasiseks laiendamiseks. Õpilased kordavad dialoogi, kuni mudel on neil nii selge, et nad suudavad selle põhjal luua oma dialoogi.

Mudelkirjutamine (vt ka 6. tund „Avalduse ABC” ja 3. tund „Presidendi amps”)

Mudelit (nt mudeldialoogi, mudelankeeti, mudelküsimustikku) kasutatakse tihti algajate õpetamises. Iseseisvale kirjutamisele eelneb tavaliselt näidistekstiga tutvumine, näidisteksti reprodutseerimine. Mudelkirjutamine on kirjutamine näidisteksti järgi. Mudeliga tutvumise ajal arutatakse koos tekst läbi: pööratakse tähelepanu teksti paigutusele, teksti sisule, kasutatavatele väljenditele. Seejärel koostavad õpilased sama mudeli põhjal oma teksti.

Probleemülesanne (vt ka 4. tund „Anna nõu!”)

Probleemülesanne on ülesandetüüp, kus õpilastel tuleb omavahel suheldes leida lahendus mingile probleemile. Kõigepealt esitatakse realistlik probleem, millele võib olla mitu lahendust. Probleemi püstitamisel tuleks selle sisu detailselt läbi mõelda ja arvestada, et probleem oleks lahendatav. Probleemülesande lahendamine toimub astmeliselt, sestap tuleks ülesanne jagada väiksemateks osadeks, mis osutavad probleemi detailidele. Järgmine etapp on probleemi lahendamine. Üles tuleb märkida kõik võimalikud lahendused, hetkel ka sobimatuna tunduvad, et hiljem saaks valida nende hulgast sobivaima. Seejärel tuleb valida välja sobiv(ad) lahendus(ed) ja arutleda nende tagajärgede üle. Viimane samm on sobiva lahenduse tutvustamine ja sellele hinnangu andmine. Probleemülesande sooritamisel kasutatakse tavaliselt rühmatööd.

Rollimäng (vt ka 5. tund „Mul on vaja ühte ...”)

Rollimäng on ülesandetüüp, milles õpilane peab ülesande lahendama oma rollist või situatsioonist lähtuvalt. Rollimäng aitab sügavamalt tundma õppida situatsioone ning juhtida tähelepanu asjaoludele, mis võivad muidu märkamatuks jääda. Rollimängus esitatakse probleemsituatsioon, millele asutakse lahendusi leidma. Rollimängu saab lihtsustada rollikaartide abil, milles on kirjeldatud situatsiooni ja esitatud juhiseid rolli lahendamiseks, olenevalt eesmärgist võib esitada ka abistava keelematerjali. Rollimängu võib teha ka ilma rollikaartideta, et õpilased mõtleksid iseseisvalt välja rollile sobiva tegutsemisviisi ja keelenäidid. See eeldab mängus osalejate kõrgemat keeletaset. Rollimängu õnnestumiseks peavad õpilased olema enne keeleliselt ja sotsiokultuuriliselt ette valmistatud.

Sõnavara ja grammatika õpetamine (vt ka 1. tund „Kus on tööriistad?”)

Nii sõnavara kui ka grammatika õpetamiseks saab kasutada esemeid, pilte, ideekaarti, hääli. Kommunikatiivsest keeleõppes lähtudes õpetataksegi grammatikat kontekstis, vorme ja lausemalle omandatakse varjatult; grammatikat ei õpetata süstemaatiliste tabelitena, vaid

allutatakse kontekstile. Piltide kasutamine võimaldab tundi tuua asju, mis muidu on liiga mastaapsed või abstraktsed (nt saab käsitleda meeleolusid). Piltidega saab tähelepanu juhtida detailidele, suunata õpilasi neid märkama. Piltide kasutamine toob tundi mängulise elemendi. Pildid aktiveerivad õpilase kujundliku mõtlemise ja loomingulisuse ning see tekitab tunnis turvalise õhkkonna ja sisuka dialoogi. Õpetatava sõnavara juurde liikumiseks võib kasutada ideekaardi täitmist. Ideekaart turgutab õpilaste loovust ja aitab ületada väljenduskrampi. Ideekaardi täitmisega saab välja selgitada õpilaste teadmised: õpilastele antakse keskne mõiste ning palutakse öelda/kirjutada mõisteid, mis neil sellega seonduvad. Valesid vastuseid ei ole. Sõnavara ja grammatika kinnistamiseks võib kasutada sobitusülesannet. Sobitusülesanne on ülesandetüüp, kus õppija peab sobitama infot, näiteks võib sobitada pilte sõnadega, sõnu omavahel sarnasuse, osa-terviku või vastandlikkuse alusel, termineid definitsioonidega, lauseosi omavahel.

Teksti struktuuri tajumine (vt ka 3. tund „Presidendi amps” ja 6. tund „Avalduse ABC”)

Teksti struktuuri õpetamine on oluline selleks, et õpilastel tekiks ülevaade tekstist kui vormilisest ja sisulisest tervikust ning selle üksikosade seostest. Teksti struktuuri analüüs juhivad õpilase iseseisva teksti koostamisele. Teksti struktuuri saab õpetada suunavate küsimuste, märksõnade, tekstiosade märgistamise abil. Struktuuri tajumise kontrolliks võib kasutada järjestamisülesannet. Järjestamisülesanne on ülesandetüüp, kus õppija peab etteantud sõnu, lauseid või tekstilõike mingitest kriteeriumidest lähtuvalt järjestama. Järjestus peaks olema põhjendatav.

Lisaks ülal nimetatud meetoditele kasutati tundides veel häälestavat vestlust, ideekaardi täitmist, suunavaid küsimusi jm.

Näidistundide ettevalmistamisel ja läbiviimisel arvestati mõningaid olulisi printsiipe:

- tunni teema on õpilaste huvidega seotud ja neile eakohane;
- tunnis kasutatud tekstid on võimaluse korral autentseid;
- tunnimaterjali keeleline raskusaste jääb vahemikku A2–B1;
- tunnis kasutatakse õpetamis-/õppimisstrateegiaid, tegevusi ja ülesandeid, mis kaasavad õpilasi interaktiivsesse tegevusse;
- tunnis kasutatakse eelistatult paaris- ja rühmatööd;
- tunnis paigutatakse õpilased nii, et nende vaatevälja mahuks kõik kaasõpilased ja õpetaja;
- võimaluse korral aktiveeritakse õpilasi ka füüsiliselt;
- süstemaatilise grammatika õpetamisele eelistatakse avatud ülesandeid;
- ülesanded (nt probleemülesanne, rollimäng, mudelkirjutamine) on elust enesest;
- arendatakse õpilaste analüüsivõimet;
- üksikteadmiste kõrval arendatakse pigem lõimitud pädevusi, mis võimaldavad õpilasel paremini mõista tegevuste olemust ning toime tulla samasuguste probleemide lahendamise uues kontekstis.

Tunnid kestsid keskmiselt 40 minutit, probleemülesande tund (4. tund „Anna nõu!”) on veidi aeganõudvam.

Kirjandus aktiivõppest

- Aher, Sirje; Ulve Kala (koostajad) 1996. *Aktiivõppe käsiraamat*. Tallinn: Riigi kooliamet, USA hariduse arenduskeskus.
- Buehl, Doug 2002. *Interaktiivõppe strateegiad klassiruumis*. Tallinn: SA Omanäolise Kooli Arenduskeskus.
- Crawford, Alan; Wendy Saul; Samuel R. Matthews, James Makinster 2005. *Teaching and learning strategies for the thinking classroom*. New York, NY: International Debate Education Association.
- Kidron, Anti 1999. *122 õpetamistarkust*. Tallinn: Andras & Mondo.
- Kikerpill, Tiina; Elle Sõrmus 2008. *Erialaõppe ja keeleõppe lõimimisest. Käsiraamat vene õppekeelega kutseõppeasutustele*. Tallinn: Eesti Ekspressi Kirjastus.
- Kingisepp, Leelo; Elle Sõrmus 2000. *Ülevaade võõrkeeleõppe meetoditest*. Tallinn: TEA Kirjastus.
- Kärtner, Piret 2000a. *Kirjutamisõppe arendamine*. Tallinn: TEA Kirjastus.
- Kärtner, Piret 2000b. *Kuulamisõppe arendamine*. Tallinn: TEA Kirjastus.
- Kärtner, Piret 2000c. *Kõnelemisõppe arendamine*. Tallinn: TEA Kirjastus.
- Kärtner, Piret 2000d. *Lugemisõppe arendamine*. Tallinn: TEA Kirjastus.
- Laanpere, Mart 2008. *Sissejuhatus aktiivõppesse. Slaidesitlus*. <http://www.slideshare.net/martlaa/sissejuhatus-aktiivõppe-presentation> (21.08.2010)
- Leuhin, Illar; Ardi Kärberg 2005. Aktiivõppe meetodite kasutamine – noore õpetaja edu võti. – *Haridus*, 3, 24–27, <http://haridus.opleht.ee/Arhiiv/032005/lugu7.pdf> (21.08.2010)
- Luik, Piret. *Aktiivõppe meetodid*. <http://www.ttc.ee/~luik/Praktikud/aktiivõppe.html> (21.08.2010)
- Nunan, David 2009. *Task-based Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press. *Pearson Longman English Language Teaching (ELT)*. www.pearsonlongman.com (21.08.2010)
- Saarso, Kristi; Elle Sõrmus 2008. *Kuidas õpetada erialakeelt. Metoodika käsiraamat*. Tallinn: Eesti Ekspressi Kirjastus.
- Salumaa, Tarmo; Mati Talvik 2010. *Aktiivõppe meetodid III*. Tallinn: Merlecons ja Ko.
- Salumaa, Tarmo; Mati Talvik, Alvar Saarniit 2004. *Aktiivõppe meetodid*. Tallinn: Merlecons ja Ko.
- Salumaa, Tarmo; Mati Talvik, Alvar Saarniit 2006. *Aktiivõppe meetodid II*. Tallinn: Merlecons ja Ko.
- Savage, K. Lynn (ed). 1992. *Teacher Training Through Video. ESL Techniques*. Longman Publishing.
- Schihalejev, Olga 2009. Ettekanne “Aktiivõppe väärtuskasvatustest?” väärtuskasvatuse konverentsil „Õpilane – väärtuskasvatuse subjekt või objekt?” Tartu, 3.-4. detsember 2009. <http://www.eetika.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=687318/Aktiiv%F5pe+v%E4%E4rtuskasvatustest.+V%F5imalusi+ja+n%E4iteid.pdf> (21.08.2010)
- Scrivener, Jim 2005. *Learning Teaching: a guidebook for English language teachers*. Oxford: Macmillan. *Teaching English*. www.teachingenglish.org.uk (21.08.2010)
- Willis, Dave; Jane Willis 2007. *Doing Task-based Teaching*. Oxford: Oxford University Press.
- Aktiivõppe meetodid* 2010. <http://lemill.net/content/webpages/aktiivõppe-meetodid-1> (21.08.2010)

TUNDIDE KIRJELDUSED JA ÜLESANDED ÕPETAJALE

1. tund „Kus on tööriistad?”. Erialasõnavara ja grammatika õpetamine

Tunni teema: erialasõnavara, tööriistad.

Keeleline raskusaste: A2.

Tunni eesmärgid: õpilane oskab kasutada teemaga seotud erialasõnavara ja kaassõnafraase.

Arendatavad oskused: sõnavara ja grammatika arendamine.

Videoga seotud ülesanded õpetajale

Vaatamiseelsed ülesanded

1. Kuidas saaks õpilased tunni teema – uue erialasõnavara – juurde juhatada? Missugust aktiiv-õppe võtet Teie kasutaksite?

2. Kuidas õpetaksite erialasõnavaraga seotud grammatikat visuaalselt, näiteks omadussõnade võrdlusastmeid, verbi aegu, kaassõnafraase?

3. Kuidas saaks sõnavara ja sellega seotud grammatika omandamist mänguliseks muuta?

Vaatamisaegsed ülesanded

1. Missugust võtet kasutab õpetaja tunni häälestusfaasis teema sissejuhatuses?

2. Kuidas tutvustatakse tunnis uut erialasõnavara?

3. Missugused olid sõnavara omandamise etapid?

4. Kuidas õpetatakse tunnis grammatilisi konstruktsioone?

5. Kuidas tunnis uut sõnavara ja grammatikat kinnistatakse?

Vaatamisjärgsed ülesanded

1. Missugune oli õpetaja roll ideekaardi täitmise korraldamisel ja kuidas saaks õpilasi protsessi aktiivsemalt haarata?

2. Tunnis kasutati nii individuaaltööd, paaristööd kui ka rühmatööd. Kas nende vaheldumine oli otstarbekas? Põhjendage!

3. Tunnis moodustas õpetaja õpilastest võistkonnad nii, et tegi klassi keskelt lihtsalt pooleks. Kuidas saaks võistkondade moodustamist põnevamaks muuta?

4. Kuidas mõjutaks sõnavara ja grammatika omandamist see, kui õpilased osa õpetaja tegevustest üle võtaksid, näiteks näitaksid ise kaasõpilastele esemeid, paigutaksid neid kasti suhtes ning paluksid kaaslastelt tagasisidet?

5. Kas saaksite oma õpilastega tunnis nähtud võtteid erialasõnavara ja grammatika õpetamisel kasutada? Tooge näiteid! Mida teeksite juhul, kui sõnavara ei saa esemetena ega piltidena esitada?

6. Kuidas õpetaksite visuaalselt mõnda teist grammatikateemat, näiteks omadussõnade võrdlustmeid, verbi aegu, sõnatuletust?

Tunnikirjeldus. 1. tund „Kus on tööriistad?”

Häälestusfaas

Ideekaart

Õpetaja tutvustab tunni teemat ja küsib, mis seostub õpilastel remonditeemaga. Koos täidetakse ideekaarti, et selgitada välja õpilaste eelteadmised. Õpetaja juhatab õpilased erialaterminite juurde, mida selles tunnis õpitakse.

Õppimisfaas

Sõnade õppimine

Iga õpilane saab töölehe 1, millel on tööriistade nimetused koos piltidega. Õpetaja tõstab oma laualt tööriistu ja küsib õpilastelt, mis need on. Õpilased leiavad töölehelt 1 vastava tööriista pildi ja nimetuse ning vastavad.

Sõnade omandamine mänguliselt

Õpetaja jagab õpilastele punased ja rohelised kaardid. Õpetaja tõstab oma laualt tööriistu ja ütleb tööriistanimetusi (öeldes vahel meelega vale nimetuse). Õpilased peavad värvilise kaardi tõstmisega otsustama, kas kõlanud tööriistanimetus ja tõstetud tööriist on kooskõlas. Kui ese ja nimetus on kooskõlas, tõstetakse roheline kaart; kui ese ja nimetus ei ühti, tõstetakse punane kaart. Kaardi tõstmisel eksinud õpilasel palub õpetaja öelda õige tööriistanimetuse. Ühte eset näidatakse mitu korda, kuni tööriistade nimetamine muutub soravaks.

Nüüd pannakse rohelised ja punased kaardid kõrvale ning keeratakse tööleht 1 ümber. Õpetaja tõstab eseme ja küsib, mis see on. Õpilased vastavad. Kui neile tööriista nimetus meelde ei tule, võivad nad seda töölehelt 1 vaadata. Üht eset näidatakse mitu korda.

Sõnavara sobitusülesanne

Iga õpilane saab töölehe 2. Õpilased täidavad selle individuaalselt, pärast kontrollivad naabriga. Kui neil tekib raskusi, võivad nad selle ülesande lahenduse kontrollimiseks kasutada töölehte 1.

Kaassõnafraasi õppimine

Tunnis õpetatakse lisaks erialaterminitele ka terminitega seotud grammatilisi konstruktsioone, antud juhul kaassõnafraase. Õpetaja võtab välja tööriistakasti ja kaassõnade sildid. Õpetaja näitab kaassõnafraase (*kasti juures, kasti ees, kasti taga, kasti kõrval, kasti sees, kasti all, kasti peal, kastist vasakul, kastist paremal*) ja kleebib need kasti suhtes paika.

Õpetaja võtab tööriista, asetab eseme kasti suhtes kuhugi, näiteks paneb haamri kasti alla ja kommenteerib: *Haamer on kasti all*. Paar korda ütleb õpetaja ise, siis ärgitab õpilasi lauset kordama. Õpetaja paigutab nõnda kõik esemed kasti suhtes ära.

Kaassõnafraasi omandamine mänguliselt

Õpetaja palub õpilastel kasutada jälle punaseid ja rohelisi kaarte. Õpetaja paneb eseme kuhugi, näiteks haamri kasti alla ja ütleb lause: *Haamer on kasti all*. Õpilased peavad värvilise kaardi tõstmisega otsustama, kas lause ja tegevuse tulemus on kooskõlas. Õpetaja ütleb algul tegevusega kooskõlas olevaid lauseid, siis hakkab ta meelega eksima kas esemenime või kaassõnafraasiga. Õpilased korrigeerivad lauset, kui see pole tegevusega kooskõlas. Ühte eset paigutatakse ümber mitu korda.

Peegeldusfaas

Võistlus, sõnade ja kaassõnafraaside kordamine

Õpilased jagatakse kahte rühma. Õpetaja korjab kasti ümber olevad kaassõnafraasid ära ja kogub tööriistad ühte kohta kokku. Tund lõpetatakse mänguga, milles korratakse õpitud sõnavara ja grammatikat. Õpetaja asetab varem valmis löigatud sõnasedelid kahte hunnikusse. Ühes hunnikus on tööriistanimetused, teises kaassõnad. Sedelid on ümber pööratud. Rühmast käivad õpilased kordamööda õpetaja juures, võtavad kummastki hunnikust ühe sedeli (1 tööriistanimetuse ja 1 kaassõna), loevad need läbi, võtavad sedelile vastava tööriista ja panevad selle sedelil märgitud kohta ja ütlevad ka vastava lause. Kui lause on õige, saab see rühm 2 punkti; kui kas kaassõna või ese on vale, saab rühm 1 punkti; kui kõik on vale, punkti ei saa. Õpetaja märgib tulemuse tahvlile. Tunni lõpus tehakse võistlusest ja tunnist kokkuvõte.

Töoleht 1

	kruvikeeraja		möödulint
	tangid		pintsel
	haamer		värvipott
	tööriistakast		käärid
	saag		nuga
	trell		mutrivõti

Tööleht 2

Ühenda pilt ja sõna!

	möödulint	trell	
	kruvikeeraja	värvipott	
	tangid	mutrivõti	
	käärid	nuga	
	tööriistakast	haamer	
	saag	pintsel	

2. tund „Sõidame!”.

Ühe- ja kahe-suunalise infolünga ülesanded

Tunni teema: sõiduplaani lugemine, sõiduplaanis oleva info mõistmine.

Keeleline raskusaste: A2.

Tunni eesmärgid: õpilane teab, mis infot sisaldab sõiduplaan, oskab sõiduplaanist infot leida, sõiduplaani põhjal küsimusi esitada ja neile vastata.

Arendatavad oskused: detailne lugemine, rääkimine.

Videoga seotud ülesanded õpetajale

Vaatamiseelsed ülesanded

1. Infolünga ülesandeid kasutatakse tavaliselt paaristöös. Kas infolünga ülesannet saaks kasutada ka rühmatöös? Tooge näiteid!

2. Kirjeldage mõnd elulist situatsiooni, kus tekib kahepoolse infolünga suhtlusolukord!

3. Infolünga ülesannete lahendamisel on rõhk suhtlusel ja info liikumisel. Kas ja kuidas jälgiksite ülesande soorituse juures keelelist korrektsust?

Vaatamisaegsed ülesanded

1. Õpetaja kasutab tunni alguses teema sissejuhatamiseks Eestimaa kaarti. Kuidas saaks kaarti tunni käigus veel kasutada?

2. Õpetaja tutvustab sõiduplaani termineid. Missuguseid võtteid ja ülesandeid võiks kasutada, et need terminid omandada?

3. Missuguste etappidena viib õpetaja läbi infolünga ülesanded?

4. Kuidas õpetaja õpilaste keelevigadesse suhtub? Kas ja kuidas õpetaja keelevigu parandab?

Vaatamisjärgsed ülesanded

1. Paaristöö ajal on oht, et õpilased kasutavad paaristöös ülesande lahendamise käigus emakeelt. Kuidas saaksite õpetajana emakeele kasutust vältida või vähendada?

2. Korduma kippuvad küsimused on hea allikmaterjal infolüngaga ülesande koostamiseks. Kas Teie õpilastel on koolikorraga või oma erialaga seotud korduma kippuvaid küsimusi, mille põhjal saaksite koostada infolüngaga ülesande? Kuidas Te seda teeksite?

Tunnikirjeldus, 2. tund „Sõidame!”

Häälestusfaas

Häälestav vestlus

Tundi alustatakse häälestava vestlusega. Õpetaja küsib, kas õpilastele meeldib reisida ja kus nad on käinud. Seejärel kitsendatakse teemat Eestile. Vaadatakse Eesti kaarti. Iga õpilane paneb nõöpnõela kohta, kus talle meeldib käia või kus ta käinud on, ja põhjendab oma valikut. Vaadatakse kaardil märgendatud kohti ja vesteldakse sellest, kuhu millega sõita saab, kui kaugel see on ja kui kaua sinna sõidab.

Õppimisfaas

Terminite õpetamine

Õpetaja näitab autentset sõiduplaani ja küsib, mis info sellel on. Ta kirjutab lüümikule terminid, mis sõiduplaanis tavaliselt esinevad: *sihtkoht, lähtekoht, väljumisaeg, saabumisaeg, hind*.

Küsimuste moodustamine

Õpetaja küsib, kas keegi oskab moodustada küsimuse bussi väljumisaja kohta jne. Õpetaja kirjutab küsimused tahvlile. Õpetaja esitab tahvlile kirjutatud küsimusi ja õpilased vastavad lüümikul oleva sõiduplaani põhjal.

Küsimuste-vastuste harjutamine

Õpetaja jagab õpilastele töölehe 1 ja esitab samu küsimusi selle sõiduplaani kohta. Õpilased vastavad. Seejärel jätkavad õpilased sama tegevust paarides, kuni küsimuste esitamine on muutunud latusaks.

Kahepoolse infolüngaga ülesanne

Edasi tegeletakse töölehega 2A ja 2B. Sellel on kahepoolse infolüngaga ülesanne. Üks paarilistest saab töölehe 2A ja teine töölehe 2B. Töölehel on sõiduplaan, milles on mõned lüngad. Õpilased peavad paarilisega suheldes – õpitud küsimusi esitades – leidma info, mis sõiduplaanist puudub. Küsimise-vastamise ajal ei tohi paarilisele oma töölehte näidata. Ülesande lõpus võrreldakse töölehti ja kontrollitakse, kas mõlemal paarilisel on sama info.

Peegeldusfaas

Ühepoolse infolüügi ülesanne

Õpetaja tutvustab ühepoolse infolüügi ülesannet. Ta näitab kaht kaarti, ühel on kogu vajaminev info, teisel on küsimärgid. Õpetaja näitab, et ühel kaardil on info sõiduvahendi, väljumis- ja saabumisaja ning piletihinna kohta. Teisel kaardil on väljumis- ja saabumisaja asemel kellapildid ja küsimärgid ning piletihinna asemel rahakott ja küsimärk. Õpetaja esitab kaartide põhjal ühe näidisdialoogi. Ta kordab seda teist korda nii, et õpetaja on info küsija rollis, õpilased näevad suurt vastusekaarti ja annavad infot. Õpetaja jagab igale paarile kaardid. Õpilased töötavad paaris. Iga paar esitab oma dialoogi klassile.

Tööleht 1

väljumisaeg	lähtekoht	sihtkoht	saabumisaeg	sõiduaeg	hind
7.15	Narva	Tartu	10.30	3 tundi 15 min	135.-
8.00	Tallinn	Tartu	10.25	2 tundi 25 min	150.-
11.30	Tallinn	Narva	14.45	3 tundi 15 min	170.-
13.10	Viljandi	Tallinn	15.30	2 tundi 20 min	140.-
15.30	Tallinn	Haapsalu	17.40	2 tundi 10 min	105.-
17.05	Sillamäe	Jõhvi	17.30	25 min	35.-
20.45	Tallinn	Rakvere	22.10	1 tund 25 min	85.-

Tööleht 2A

Küsi naabrilt infot ja kirjuta see tabelisse!

aeg	lähtekoht	sihtkoht	sõiduaeg	piletihind	sõiduvahend
5.10	Narva	Tallinn	3 t 20 min		buss
6.27	Narva	Rakvere		62.-	buss
	Tallinn	Pärnu	1 t 50 min	120.-	buss
13.55	Tallinn	Tartu		125.-	rong
17.25	Tallinn	Pärnu	2 t 25 min		rong
	Tartu	Narva	3 t 40 min	125.-	buss
19.10	Jõhvi	Tallinn		150.-	buss

Tööleht 2B

Küsi naabrilt infot ja kirjuta see tabelisse!

aeg	lähtekoht	sihtkoht	sõiduaeg	piletihind	sõiduvahend
	Narva	Tallinn	3 t 20 min	160.-	buss
6.27	Narva	Rakvere	1 t 40 min		buss
11.00	Tallinn	Pärnu	1 t 50 min		buss
	Tallinn	Tartu	2 t 20 min	125.-	rong
17.25	Tallinn	Pärnu		85.-	rong
17.30	Tartu	Narva	3 t 40 min		buss
19.10	Jõhvi	Tallinn	2 t 15 min	150.-	buss

Kaardid

Kaart A

TALLINN - PÄRNU

12.15 14.30

150 krooni

TALLINN - PÄRNU

3. tund „Presidendi amps”.

Teksti struktuuri tajumine

Tunni teema: retsepti lugemine, info järjestamine.

Keeleline raskusaste: A2.

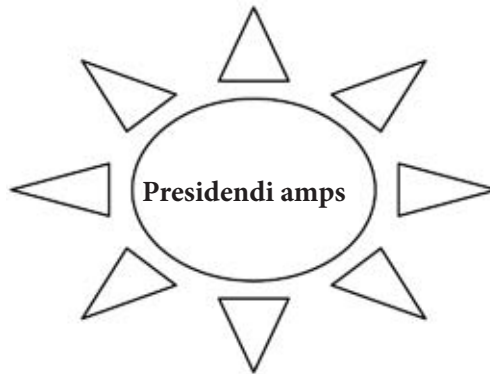
Tunni eesmärgid: õpilane oskab retsepti lugeda, tegevusi järjestada, analoogi põhjal retsepti koostada.

Arendatavad oskused: lugemine, kirjutamine.

Videoga seotud ülesanded õpetajale

Vaatamiseelsed ülesanded

1. Koostage ideekaart, mille käivitajaks on tunni pealkiri „Presidendi amps“.

2. Missuguseid võtteid ja ülesandetüüpe kasutaksite teksti (nt retsepti) struktuuri õpetamisel?

3. Kas ja kuidas juhiksite teksti struktuuri õpetades tähelepanu ka tüüpilistele grammatilistele konstruktsioonidele tekstis?

4. Miks on oluline õpetada teksti struktuuri?

Vaatamisaegsed ülesanded

1. Õpetaja juhatab tunni teema sisse fotodega. Milliste abivahenditega võiks tundi veel sisse juhatada?

2. Kuidas õpetaja uut sõnavara seletab?

3. Õpetaja selgitab uute verbide tähendust. Missuguseid ülesandeid soovitaksite verbide ja nende rektsioonide õppimiseks ja kinnistamiseks?

4. Miks õpetaja verbideslaidi tunni lõpuni seinale jätab?

5. Kuidas õpetaja õpilaste sisulistele (mitte keelelistele) eksimustele reageerib?

6. Õpetaja ei lase teise paaristöö jaoks paarilisi vahetada. Kas Teie moodustaksite uued paarid? Põhjendage!

Vaatamisjärgsed ülesanded

1. Kas kasutaksite õpetaja asemel tunni peegeldusfaasis ka päris toiduaineid? Põhjendage oma vastust!

2. Missuguse koduse ülesande annaksite õpilastele?

3. Missugused on need kirjalikud erialatekstid, millega Teie õpilased kokku puutuvad? Kas saaksite nende tekstide struktuuri õpetamisel kasutada mõnd nähtud võtet?

Tunnikirjeldus. 3. tund „Presidendi amps”

Häälestusfaas

Häälestav vestlus piltide abil

Õpetaja näitab pilte (vt pilte) ja küsib õpilastelt, kes ja mis on piltidel ning mis võiks nelja pilti siduda. Õpetaja aktsepteerib kõiki vastuseid, kuid püüab õpilasi juhatada tunni teema, presidendi tikuvõileiva retsepti juurde. Õpetaja uurib, kas õpilased teavad, missuguseid roogasid presidendiballil pakutakse; on uurinud, kuidas neid roogasid valmistatakse; kasutavad tihti retsepti toidu valmistamiseks; missuguseid retsepte õpilased kasutanud on; kust nad need retseptid leiavad jms.

Õppimisfaas

Sobitusülesanne

Õpilased jagatakse paaridesse. Õpetaja jagab õpilastele sobitusülesandega töölehe 1A, milles on ühes tulbas toiduained ja teises tulbas kogused. Toiduained tuleb sobitada sobiva kogusega.

Õpetaja kleebib töölehe suurendatud koopia seinale ja küsib õpilastelt õigeid vastuseid ning kleebib õige koguse õige toiduaine juurde. Tulemuseks on seinal sobitusülesande lahendus.

Sõnade seletamine

Õpetaja kuvab seinale verbe, mis retseptis esinevad (vt slaid verbidest). Õpetaja selgitab verbide tähendust žestide või abivahenditega ning juhib tähelepanu ka kasutatavate verbide reksioonile. Õpetaja jätab slaidi seinale tunni lõpuni.

Järjestamisülesanne

Õpetaja jagab paaridele töölehe 1B. Kõik paarid saavad ümbriku, milles on töölehe 1B tegevuste lahtilõigatud ribad ja järjestuse avafraasid. Ribadel on samad verbid, mida õpetaja on enne selgitanud. Õpilased töötavad paaris järjestamisülesandega. Seejärel kontrollitakse ülesannet samal moel kui eelneva sobitusülesande puhul, st tahvlil on järjekorranumbritega märgistatud avafraasid, õpetaja küsib klassilt tegevuste järjekorda ja kleebib siis ribad järjekorranumbrite taha õiges järjestuses.

Peegeldusfaas

Sobitusülesanne + järjestamisülesanne + mudelkirjutamine

Õpetaja jagab paarile töölehe 2 ning palub esmalt sobitada kogused ja ained. Lahendust kontrollitakse ühiselt. Seejärel peavad õpilased töölehe 1B eeskujul koostama retsepti *Must leib tomati ja forellimarjaga* nõnda, et valmiks pildil nähtav kihiline võileib. Iga paar loeb oma retsepti ette, õpetaja ja kaasõpilased kommenteerivad vastust.

Pildid

Tööleht 1A

35 grammi	rõõska koort
4 viilu	toorjuustu
veidi	rukkileiba
35 grammi	soola ja pipart
natuke	värsket tilli

Slaid verbidest

KAUNISTA	võileib tilli GA
LÕIKA	leiva ST rattad
MAITSESTA	mass soola ja pipra GA
PANE	mass prits KOTTI
PANE	pane till võileiva LE
PIGISTA	mass leiva LE
SEGA	rõõsk koor toorjuustu GA
VAHUSTA	rõõsk koor

Tööleht 1B

Pane tegevused õigesse järjekorda!

Presidendiballi tikuvõileiva retsept

1. Kõigepealt
2. Siis
3. Seejärel
4. Siis
5. Pärast seda
6. Siis
7. Lõpuks

kaunista võileib tilliga.
löika leivast rattad.
maitsesta mass soola ja pipraga.
pane mass pritskotti.
pigista mass pritsikotist leivale.
sega rõõsk koor toorjuustuga.
vahusta rõõsk koor.

Tööleht 2

25 grammi	rõõska koort
3	musta leiba
35 grammi	tilli
25 grammi	sidrunipipart
3 viilu	forellimarja
veidi	toorjuustu
natuke	väikest tomatit

Must leib tomati ja forellimarjaga

4. tund „Anna nõu!”.

Probleemülesanne, mosaiiklugemine

Tunni teema: tervisesport.

Keeleline raskusaste: A2.

Tunni eesmärgid: õpilane oskab loetud tekstist leida olulist infot probleemi lahendamiseks, lahendada probleemi.

Arendatavad oskused: lugemine, rääkimine.

Videoga seotud ülesanded õpetajale

Vaatamiseelsed ülesanded

1. Tunni teema on tervisesport. Kuidas suunaksite õpilased häälestusfaasis tunniteema juurde?

2. Kuidas saaks esitada õpilastele probleemsituatsiooni nii, et see neid puudutaks?

3. Probleemülesande lahendamiseks on hea kasutada mosaiikrühmi või lumepalli rühmi. Mis on nende eelised võrreldes individuaal- ja paaristööga?

Vaatamisaegsed ülesanded

1. Õpetaja alustab tundi häälestava vestlusega, ta laseb igal õpilasel rääkida oma sportimisharjumustest. Videos tehakse seda frontaalselt. Kuidas saaks frontaalsust vähendada?

2. Kuidas esitatakse tunnis probleem?

3. Kuidas õpetaja uusi sõnu seletab?

4. Rühmadesse jagamisel kasutab õpetaja tunniteemaga seotud pusletükke. Kuidas saaks õpilasi veel rühmadesse jagada, nii et see oleks tunni temaatikaga seotud?

5. Kuidas mosaiikrühmade töö õnnestus? Kas ja kuidas saaks sama ülesannet lumepalli rühmades läbi viia?

Vaatamisjärgsed ülesanded

1. Millise kirjaliku kodutöö annaksite, mis oleks seotud tunnis läbivõetud probleemülesandega?

2. Millise tunniteemaga – tervisespordiga – seotud info otsimise kodutöö annaksite?

3. Mosaiiklugemist saab rakendada võrreldavate tekstidega. Missuguseid ealiselt ja temaatikalt sobivaid tarbetekste saaksite kasutada mosaiiklugemiseks oma õpilastega?

4. Videos järgnes teksti lugemisele salajane võistlusmoment. Kuidas selline tunni lõpetamine õppimisõhkkonda mõjutab?

Tunnikirjeldus. 4. tund „Anna nõu!”

Häälestusfaas

Häälestav vestlus

Õpetaja juhatab teema sisse, tunni teema on tervisesport. Õpetaja räägib, missuguse spordialaga ta ise tegeleb (miks, kui tihti ja millal) ning seejärel õhutab õpilasi rääkima.

Õppimisfaas

Probleemülesande tutvustus

Õpetaja jagab õpilastele töölehe (vt probleemülesande slaide). Õpetaja näitab slaidiesitlust Jaanist. Küsimused ilmuvad rea kaupa. Õpetaja kuvab küsimuse ja ootab õpilaste suulisi vastuseid. Õpetaja aktsepteerib õpilaste vastuseid, kuid kuvab seinale ka enda omad. Slaidiesitluse käigus tutvutakse Jaani ja tema probleemiga.

Töö näidistekstiga

Õpetaja jagab õpilastele töölehe 1 ja kuvab töölehe seinale. Õpetaja selgitab tundmatuid sõnu. Õpilased loevad teksti veel kord individuaalselt ja vaikselt ning täidavad töölehe valikvastustega ja avatud lüngaga ülesande. Õpetaja kontrollib töid pisteliselt. Seejärel kuvab ülesande lahenduse lause kaupa.

Töö näidistekstiga

Õpetaja selgitab, et nüüd peaks vaatama loetud teksti sisu Jaani seisukohast. Ta laseb õpilastel pakkuda vastuseid, miks jalgrattasõit võiks Jaanile sobida või mitte sobida. Õpilased täidavad individuaalselt töölehe alumise osa.

Rühmadesse jagunemine

Õpetaja palub õpetajalaualt võtta tagurpidi keeratud pusletüki. Õpilased peavad omavahel pusletükke sobitama, et kokku moodustuks nelja spordiala tervikpildid ja selle põhjal neli kolmeliikmelist rühma.

Töö tekstiga, mosaiiklugemine

Õpetaja jagab igale õpilasele töölehe 2A–D vastavalt puslega määratud spordialale. Õpetaja palub rühmal koos teksti lugeda ja igal õpilasel täita loetu põhjal töölehega 1 analoogne ülesanne.

Peegeldusfaas

Mosaiikrühmad

Õpilased moodustavad uued rühmad nii, et igas rühmas oleks neli inimest, kes on lugenud eri teksti. Uutes rühmades tegeletakse töölehe 2A–D alumise osaga. Iga rühmaliige tutvustab järgemööda, miks tema ala sobib või ei sobi Jaanile. Kui kõik on oma osa ette kandnud, teeb rühm ühise otsuse selle kohta, missugune ala sobib Jaanile kõige paremini ja missugune ei sobi.

Probleemülesande lõpplahendus

Õpetaja jagab igale rühmale ümbriku ja värvilise sedeli ning palub sedelile kirjutada rühma otsuse Jaanile sobiva spordiala kohta. Värviline sedel tuleb panna ümbrikusse ja tuua õpetajale. Õpetaja avab ümbrikud, loeb otsused ette ja palub vastaval rühmal otsust kommenteerida. Tunni lõpetab kokkuvõtte.

Probleemülesanne, slaidid

Vaata pilti ja vasta küsimustele!

Mis ta nimi on? *Jaan*

Kui vana?

Missugune?

Mis ta teeb?

Kas Jaan elab üksi?

Kus Jaan on?

Kus Jaan töötab?

Mida Jaan tööle teeb?

Kas Jaanil on suur palk?

Kas Jaanil on sõpru?

Mida nad koos teevad?

Kas Jaanile meeldib koos sõpradega aega veeta?

Kas Jaani sõbrad on sportlikud?

Kus Jaan elab?

Missugune on maja ümbrus?

Missugust sporti kodu juures teha saaks?

Kes on Jaani koduloom?

Kas Jaanile meeldib koeraga jalutada?

Missugune koer bernhardiin on?

Mis Jaaniga ükskord koeraga jalutades juhtus?

Kellega Jaan räägib?

Miks Jaan arsti juurde läks?

Kas arstil on Jaanile head uudised?

Mida arst Jaanile soovitab?

Tööleht 1

Jalgrattasõidu plussid ja miinused

- Jalgrattasõit on liigestele hea.
- Jalgrattaga saab sõita õues kevadest sügiseni.
- Jalgrattalt kukkumine võib olla väga valus.
- Jalgrattaspordi varustus on kallis.
- Jalgrattaga võivad sõita nii noored kui ka vanad inimesed.
- Jalgrattaga saavad sõita inimesed, kellel on liigeseprobleemid või ülekaal.
- Jalgrattasport võtab palju aega.
- Jalgratturil peab olema õige riietus, kiiver, kindad ja muidugi jalgratas.
- Jalgrattaga saab sõita koos sõpradega.

Lõpeta lause ja/või vali sobiv sõna!

Jalgrattaga saavad sõita (kes?).

Jalgrattaga saab sõita (kus?).

Jalgrattaga saab sõita (millal?).

Jalgrattavarustus on: (mis?).

Jalgrattaspordi varustus on kallis / odav.

Jalgrattasõit on individuaalne / seltskondlik tegevus.

Jalgrattasõit on ohtlik / ohutu / tüütu / lõbus.

Jalgrattasport võtab palju / vähe aega.

Jalgrattasõit on liigestele hea / halb.

Jalgrattasõit sobib Jaanile, sest ...

Jalgrattasõit ei sobi Jaanile, sest ...

Tööleht 2A

Jooksmise plussid ja miinused

- Jooksmine on liigestele halb.
- Joosta saab igal pool ja iga ilmaga.
- Joosta ei või inimene, kellel on ülekaal.
- Jooksmine muutub kiiresti tüütuks.
- Jooksmine on odav.
- Joosta saavad nii noored kui ka vanad inimesed.
- Jooksmine võtab vähe aega.
- Jooksjal peavad olema ainult spordijalatsid ja dressid.
- Joosta saab koos sõpradega.

Joosta saavad (kes?).

Joosta saab (kus?).

Joosta saab (millal?).

Jooksmise varustus on: (mis?).

Jooksmise varustus on kallis / odav.

Jooksmine on individuaalne / seltskondlik tegevus.

Jooksmine on ohtlik / ohutu / tüütu / huvitav.

Jooksmine võtab palju / vähe aega.

Jooksmine on liigestele hea / halb.

Jooksmine sobib Jaanile, sest ...

Jooksmine ei sobi Jaanile, sest ...

Tööleht 2B

Suusatamise plussid ja miinused

- Suusatamine on hea kõikidele liigestele.
- Suusatada saab ainult talvel.
- Suusatada võib inimene, kellel on ülekaal.
- Suusatamine on huvitav, sest näeb palju loodust.
- Suusavarustus on kallis.
- Suusatada saavad nii noored kui ka vanad inimesed.
- Suusatamine võtab palju aega.
- Suusatajal peavad olema suusad, suusasaapad, suusakepid, õige riietus.
- Suusatada on tore koos sõpradega või perega.

Suusatada saavad (kes?).

Suusatada saab (kus?).

Suusatada saab (millal?).

Suusatamise varustus on: (mis?).

Suusatamise varustus on kallis / odav.

Suusatamine on individuaalne / seltskondlik tegevus.

Suusatamine on ohtlik / ohutu / tüütu / huvitav.

Suusatamine võtab palju / vähe aega.

Suusatamine on liigestele hea / halb.

Suusatamine sobib Jaanile, sest ...

Suusatamine ei sobi Jaanile, sest ...

Tööleht 2C

Rulluisutamise plussid ja miinused

- Rulluisutamine on liigestele hea.
- Rulluisutada saab asfaldil kevadest sügiseni.
- Rulluisutada võib inimene, kellel on ülekaal.
- Rulluisutamisel võib asfaldile kukkumine olla väga valus.
- Rulluisutamise varustus on kallis.
- Rulluisutada saavad nii noored kui ka vanad inimesed.
- Rulluisutamine võtab palju aega, sest sobivaid teid on vähe.
- Rulluisutajal peavad olema rulluisud, kiiver, kindad.
- Rulluisutada on tore koos sõpradega.

Rulluisutada saavad (kes?).

Rulluisutada saab (kus?).

Rulluisutada saab (millal?).

Rulluisutamise varustus on: (mis?).

Rulluisutamise varustus on kallis / odav.

Rulluisutamine on individuaalne / seltskondlik tegevus.

Rulluisutamine on ohtlik / ohutu / tüütu / huvitav.

Rulluisutamine võtab palju / vähe aega.

Rulluisutamine on liigestele hea / halb.

Rulluisutamine sobib Jaanile, sest ...

Rulluisutamine ei sobi Jaanile, sest ...

Tööleht 2D

Ujumise plussid ja miinused

- Ujumine on liigestele hea.
- Ujuda võib meres, järves, jões või basseinis. Suvel saab ujuda iga päev.
- Ujuda võib inimene, kellel on ülekaal.
- Vees on ohutu liikuda.
- Ujumine ei ole kallis.
- Ujuda saavad nii lapsed, noored kui ka vanad inimesed.
- Ujumine võtab vähe aega.
- Ujupal peab olema ainult trikoo või ujumispüksid.
- Ujumine on individuaalne spordiala.

Ujuda saavad (kes?).

Ujuda saab (kus?).

Ujuda saab (millal?).

Ujumise varustus on: (mis?).

Ujumise varustus on kallis / odav.

Ujumine on individuaalne / seltskondlik tegevus.

Ujumine on ohtlik / ohutu / tüütu / huvitav.

Ujumine võtab palju / vähe aega.

Ujumine on liigestele hea / halb.

Ujumine sobib Jaanile, sest ...

Ujumine ei sobi Jaanile, sest ...

5. tund „Mul on vaja ühte ...”. Rollimäng

Tunni teema: dialoog poes.

Keeleline raskusaste: A2.

Tunni eesmärgid: õpilane oskab etteantud mudeldialoogi kasutades luua oma dialoogi.

Arendatavad osaoskused: rääkimine.

Videoga seotud ülesanded õpetajale

Vaatamiseelsed ülesanded

1. Keeleoskuse algtasemetel kasutatakse tihti lühikesi mudeldialooge. Missuguseid suhtluspädevuse tahke nendega õpetatakse?

2. Kas Teie arvates peaks dialoogi õpilastele esitama ka kirjalikult? Põhjendage oma arvamust!

3. Tunnis hakatakse õppima ostja-müüja dialoogi. Kummas rollis peaks õpetaja pärast dialoogi tutvustamist esmalt olema? Põhjendage oma arvamust!

4. Kas ja kuidas annate oma õpilastele teadmisi ametliku ja mitteametliku stiili erinevustest ja kasutusvaldkondadest?

Vaatamisaegsed ülesanded

1. Õpetaja esitab mudeldialoogi nii, et annab sildiga märku, kummas rollis ta on. Kuidas õpetaja saaks oma rolle eristada, nii et esituse jälgimine õpilasi enam köidaks?

2. Videos ei näidata pikalt mudeldialoogi drilli. Missugustest etappidest drill koosneb? Kas lisaksite veel mõne etapi?

3. Näidistunnis sai dialoogipartneriks pinginaaber. Kuidas laseksite õpilastel partnerit leida nii, et see oleks seotud dialoogiteemaga?

4. Kuidas saaks peegeldusfaasi liikuvamaks ja mitmekesisemaks muuta?

Vaatamisjärgsed ülesanded

1. Kas eelistate oma õpilastega õppida mudeldialoogi või oleks edu ka avatud dialoogi (nt kui annate dialoogi alguse ja lõpu ning tulemuse, milleni nad peavad jõudma) kasutamisel? Mis Teie eelistust mõjutab?

2. Püüdke konstrueerida oma viimane eestikeelses teenindussfääris peetud dialoog. Kas ja kuidas saaksite seda osati oma tunnis kasutada?

3. Paluge oma õpilastel konstrueerida viimane dialoog, mille nad eesti keeles teenindussfääris pidasid? Kas saate teha mõne üldistuse kogu rühma kohta?

Tunnikirjeldus. 5. tund „Mul on vaja ühte ...”

Häälestusfaas

Realistlik lugu

Õpetaja ütleb, et täna minnakse poodi ning toob välja ka poeskäigu põhjuse. Põhjus on eluline: õpetaja räägib probleemloo selle kohta, et tal tuleb neli külalist, kuid tal ei ole piisavalt toole, et kõik neli istuda saaksid. Sestap on vaja minna poodi ja üks tool juurde osta.

Õppimisfaas

Mudeldialoog. Rollimäng

Õpetaja mängib ostja-müüja dialoogi korduvalt ja eri rollides läbi:

- Olles ise nii ostja kui ka müüja.
- Olles ise müüja, klass on ostja.
- Olles ise müüja ja valitud õpilane klassist on ostja (teised võivad aidata); seda mängitakse läbi mitu korda, kuni muutub sujuvaks.
- Olles ise ostja, klass on müüja.
- Olles ise ostja ja valitud õpilane klassist on müüja (teised võivad aidata); seda mängitakse läbi mitu korda, kuni muutub sujuvaks.

Laiendatud mudeldialoog. Rollimäng

Õpetaja ütleb, et nüüd on ta küll saanud hea hinnaga tooli, aga ta sooviks ka eseme kvaliteeti valida. Ta tahaks osta pehmemat tooli. Õpetaja tutvustab laiendatud dialoogi, mängides ise läbi nii ostja kui ka müüja rolli, lisades algsesse mudeldialoogi uusi repliike. Seejärel mängitakse dialoog läbi nii, et õpetaja on ostja, klass müüja. Õpilased jagatakse paaridesse, paarides tehakse laiendatud dialoog läbi nii, et iga õpilane on nii müüja kui ka ostja rollis.

Sobitusülesanne, esemed ja omadused

Õpilastele antakse tööleht 1 ning palutakse leida antonüümid teises ja kolmandas tulbas (esitatud on näidis). Seejärel tutvustab õpetaja päris esemeid, neid on kaks eri kvaliteediga artiklit, ning siis sobitavad õpilased omadussõnad vastava esemega. Töölehte kontrollitakse koos suuliselt.

Laiendatud mudeldialoogi variatsioonid. Rollimäng

Õpetaja pöördub tagasi tunni alguses esitatud probleemloo juurde ning teatab, et tal on külaliste saabumiseks vaja veel mõned esemed soetada. Õpetaja nimetab eseme ning annab esemepaari ühele paarile. Esemeid on sama palju kui klassis paare. Õpetaja palub õpilastel osta juurde see ese, mille nad said, ning kasutada laiendatud dialoogi, milles puudutatakse põgusalt ka kauba kvaliteeti. Õpilane, kes on ostja, saab sedeli oma avafraasiga ja märksõnadega kvaliteedi kohta. Õpilane, kes on müüja, saab õpetajalt esemepaari ja hinnasildid (vt tööleht 2). Müüja paneb hinnasildid esemete ette ning alustab dialoogi fraasiga *Tere! Kas ma saan teid aidata?* Ostja avafraas on tema sedelil. Õpilased harjutavad dialoogi paaris.

Peegeldusfaas

Mudeldialoogi variatsioon

Õpilased valivad endale esemepaari ning esitavad oma dialoogi klassile. Iga dialoogi lõpus tänab õpetaja ostjat ja võtab ostetud eseme enda kätte. Lõpus tänab õpetaja klassi, et nad aitasid tal kõik vajaliku osta ja külalised võivad tulla.

Näidisdialog

Müüja: Tere! Kas ma saan teid aidata?
Ostja: Tere! Jah, mul on vaja ühte tooli.
Müüja: Kas selline tool sobib?
Ostja: Sobib küll. Kui palju see tool maksab?
Müüja: 200 krooni.
Ostja: Kas odavam ei ole?
Müüja: On küll. See tool maksab 180 krooni.
Ostja: Väga hea, ma võtan selle.

Laiendatud näidisdialog

Müüja: Tere! Kas ma saan teid aidata?
Ostja: Tere! Jah, mul on vaja ühte tooli.
Müüja: Kas selline tool sobib?
Ostja: Hmm ..., kui palju see tool maksab?
Müüja: 200 krooni.
Ostja: See tool on liiga kõva. Sooviksin pehmemat.
Müüja: Näitan teile ühte pehmemat tooli. Kuidas teile see tool meeldib?
Ostja: Täitsa kena tool. Kui palju see maksab?
Müüja: See tool maksab 180 krooni.
Ostja: Väga hea, ma võtan selle.

Tööleht 1

Leia teises ja kolmandas tulbas antonüümid! Sobita need õige asjaga.

kahvel	liiga ümar	sooviksin teravamad
klaas	liiga nüri	sooviksin kandilisemat
lusikas	liiga kõva	sooviksin kõveramat
nuga	liiga kandiline	sooviksin väiksemad
taldrik	liiga suur	sooviksin ümaramad
tass	liiga sirge	sooviksin pehmemad
tool	liiga kõrge	sooviksin madalamad

```
graph TD; tool[tool] --> liiga_kõva[liiga kõva]; tool --> liiga_sirge[liiga sirge]; liiga_kõva --> sooviksin_kõveramat[sooviksin kõveramat];
```

Tööleht 2

OSTJA	MÜÜJA	
	Kallim hind kroonides	Odavam hind kroonides
Mul on vaja ühte kahvlit liiga suur sooviksin väiksemat	20 krooni	12 krooni
Mul on vaja ühte nuga liiga nüri sooviksin teravamat	30 krooni	15 krooni
Mul on vaja ühte lusikat liiga sirge sooviksin kõveramat	15 krooni	5 krooni
Mul on vaja ühte klaasi liiga kandiline sooviksin ümaramat	10 krooni	4 krooni
Mul on vaja ühte taldrikut liiga ümar sooviksin kandilisemat	45 krooni	20 krooni
Mul on vaja ühte tassi liiga kõrge sooviksin madalamat	25 krooni	10 krooni

6. tund „Avalduse ABC”. Mudelkirjutamine

Tunni teema: dokumentide vormistamine.

Keeleline raskusaste: A2–B1.

Tunni eesmärgid: õpilane teab avalduse koostamise printsiipe, avalduse struktuuri ja oskab ise avaldust koostada ja kirjutada.

Arendatavad osaoskused: kirjutamine.

Videoga seotud ülesanded õpetajale

Vaatamiseelsed ülesanded

1. Missugused on need kooliga seotud tekstid, mida Teie õpilased eesti keeles kirjutavad?

2. Kas õpilased suhtlevad kooli personaliga ka meilitsi? Kas Teie arvates oleks vaja õpetada viisakat meilisuhtlust? Kui jah, siis kuidas Te seda teeksite?

3. Kas lasete oma õpilastel tihti tekste kopeerida, näiteks tahvlilt täpselt maha kirjutada? Kas nad teevad seda meelsasti? Mida nad ümberkirjutamise käigus omandavad?

4. Kas eelistate tunnis kasutada loovatel teemadel kirjutamist või tarbetekstide kirjutamist? Põhjendage!

Vaatamisaegsed ülesanded

1. Õpetaja suunab õpilased tunni fookuse juurde tarbetekstide najal. Missuguse võttega saaks veel õpilasi avalduse juurde juhtida?

2. Millises õppimisfaasi etapis ja kuidas võiks õpilasi paremini aktiveerida?

3. Miks õpetaja teksti osiste nimetused seinal otse teksti peale kleebib?

4. Kuidas valmistab õpetaja õpilased ette viimase ülesande – iseseisva avalduse koostamise – sooritamiseks?

5. Kes parandab vead kirjalikus tekstis?

Vaatamisjärgsed ülesanded

1. Millise ülesande võiks anda õpilastele järgmises tunnis, kui nad nii sisuliselt kui ka vormiliselt parandatud avaldused tagasi saavad?

2. Kas dokumentide vormistamisel on korrektsus olulisem kui loovtekstide puhul? Põhjendage!

3. Mudelkirjutamisele eelnes töö teksti struktuuriga. Kas seda võiks teha ka vastupidi, st mudelkirjutamise järel vaadatakse teksti struktuuri? Missugused on kahe viisi erinevused?

Tunnikirjeldus. 6. tund „Avalduse ABC”

Häälestusfaas

Tarbetekstide tutvustamine

Õpetaja näitab ükshaaval eri tekstitüüpe: postkaart, e-mail, kiri, CV, avaldus, taotlus, ning paneb näidatud tekstiliigi nime tahvlile kirja. Õpetaja esitab küsimusi tekstitüüpide ja aadressaatide kohta, küsib, missuguseid tekste on õpilased ise kirjutanud jms. Õpetaja tutvustab tunni teemat: praktikale minek. Õpetaja küsib, missugust nimetatud tekstitüüpidest on vaja praktikale minekuks. Õpetaja tõmbab tahvil ringi ümber avaldusele.

Õppimisfaas

Rühmadesse jagunemine

Õpilased jagunevad rühmadesse, valides ühe visiitkaardi. Ühesuguse visiitkaardi saanud õpilased moodustavad kolmese rühma.

Avalduse struktuuriga tutvumine

Õpetaja kuvab tahvlile avalduse näidise ja küsib, millest koosneb avaldus. Õpilased pakuvad vastuseid, õpetaja suunab. Kui kõlab mõni õige vastus, annab õpetaja rühmadele vastava avalduse koostisosa riba (vt tööleht 1), näiteks kui kõlab *kuupäev*, annab sildi *kuupäev*.

Teksti struktuuri tajumine, sobitusülesanne

Õpetaja jagab rühmadele laiali avalduse näidise ning palub õpilastel töötada rühmas ja panna lahtilõigatud ribad avaldusele nii, et avalduse iga koostisosa oleks tähistatud nime-tusega (nt avalduse ülemine osa *AS VTV-elektronika direktorile* saaks sildi *ADRESSAAT (kelle?)*).

Vastus kontrollitakse koos, koostisosad kleebitakse seinale kuvatud avalduse peale. Seinale tekkib suurendatud koopia rühmatöö ülesande lahendusest.

Teksti struktuuri tajumine, järjestamisülesanne

Õpetaja jagab rühmadele lahtilõigatud avalduse ribad (vt tööleht 2) ja palub neil avalduse iseseisvalt valgele paberile kleeplindiga peale kleepida. Õpilasi abistab seinal olev struktuur.

Vastust kontrollitakse koos.

Peegeldusfaas

Mudelkirjutamine

Õpetaja jagab igale õpilasele valge paberilehe ja palub neil kirjutada avalduse praktika tege-miseks varem saadud visiitkaardil märgitud firmas. Pärast tööd vahetavad õpilased avaldu-sed teise rühma liikmega ära. Õpilane kontrollib saadud avaldust, jälgib, et teksti struktuur oleks õige, vajaduse korral parandab avaldust rohelise pastapliiatsiga. Õpetaja kogub tunni lõpus tööd kokku ja parandab punasega nii vormistus- kui ka õigekirjavigu.

Avalduse näidis

AS VTV-elektronika direktor

Aleksander Kuzmin
555 33 989
Aleksander.Kuzmin@gmail.com

AVALDUS

Palun võtta mind ajavahemikul 16.06.–07.07.2010 teie firmasse praktikale.

Lugupidamisega

Aleksander Kuzmin
10.06.2010

Tööleht 1

ADRESSAAT
E-POSTI AADDRESS
ALLKIRI
ISIKUANDMED
DOKUMENDI LIIK
KUUPÄEV
EES- JA PEREKONNANIMI
AVALDUSE SISU
KONTAKTTELEFON
LÕPUFRAAS

Tööleht 2

AS VTV-elektronika direktor

Aleksander Kuzmin

555 33 989

Aleksander.Kuzmin@gmail.com

AVALDUS

Palun võtta mind ajavahemikul 16.06.–07.07.2010 teie firmasse praktikale.

Lugupidamisega

Aleksander Kuzmin

10.06.2010

LISA. TÖÖLEHED

Töölehed sisaldavad tundides kasutatud võtteid uues kontekstis. Järgnevalt esitakse töölehtede kohta mõned lühikesed lisakommentaaris, vajaduse korral ka lahendused ülesannete kontrollimiseks.

Tööleht 1.1. Sõnavara õpetamine: tabud

Üks paariline saab töölehe ning esitab seal olevad küsimused paarilisele. Paariline reageerib neile. Lõpus arutletakse koos tabuteemade, vastusreaktsioonide ja keelilise viisakuse üle.

Tööleht 1.2. Sõnavara õpetamine: keeledoomino

Enne mängimist tuleb doomino sedelid lahti lõigata (igal sedelil raamatu pilt ja fraas). Keeledoominot mängitakse nagu tavalist doominot. Mängida saavad 2–4 mängijat. Kui mängib 2 inimest, siis antakse 7 sedelit, kui 3 või 4 siis 5 sedelit. Kokku sobib doominos nii pilt pildiga, tegevus tegevusega kui ka pilt (nt ÕSi pilt) tegevusega (*vaatan sõnavorme*). Kui ei ole võimalik sobitada ei pilti ega tegevust, võetakse üks sedel juurde. Kui ka see ei sobi, jääb kord vahele. Võidab see, kellel sedelid esimesena lõpevad. Kui mängijatel on sedelid, aga käia ei ole võimalik, võidab see, kellel on vähem punkte (märgitud piltide nurgas).

Tööleht 1.3. Grammatika õpetamine: tegevused

Õpilased sobitavad pildil nähtud tegevused tabelisse vastavalt tegelasele ja verbi ajale. Töölehte saab kasutada ka eituse, mitmuse jms õpetamiseks.

Tööleht 1.4. Grammatika õpetamine: võrdlemine

Õpilased loevad teksti keskmise Eesti naise ja mehe kohta ning toovad välja erinevused nende vahel. Võrdlemisel kasutatakse omadussõnade ja määrsõnade võrdlusastmeid. Tööleht võib õpilasi suunata arutlema, kas näiteks nende vanemad sarnanevad keskmise eestlasega vms. Samuti võib üritada portreerida Marjut ja Harjut.

Teksti allikas: Saage tuttavaks: Marju ja Harju Keskmine. Eesti Ekspress, 28.03.2008.

Tööleht 2.1. Infolünga ülesanded: Eesti trükimeedia

Töötatakse paarides. Kummalgi paarilisel on erinev tabel. Õpilased peavad teineteisele küsimusi esitama, küsimustele vastama, et täita tabel Eesti ilmuvate ajalehtede kohta. Ülesande sooritamise ajal oma tabelit teisele näidata ei tohi.

Tööleht 2.2. Infolünga ülesanded: saatekava

Üks õpilane esitab küsimusi saatekava kohta, teine õpilane vastab tema küsimustele vastavalt oma kaardil olevale infole.

Tööleht 2.3. Infolünga ülesanded: inimese kirjeldus

Õpilasel A on ühe inimese pilt, õpilasel B on kõikide inimeste pildid. Õpilane B püüab kas-küsimusi esitades ära arvata, kes on õpilase A pildil. Nime tohib pakkuda alles siis, kui arvatakse, et isik on tuvastatud. Kui pilt on ära arvatud, vahetavad õpilased osad.

Tööleht 2.4. Infolünga ülesanded: viisakas pöördumine

Üks õpilane esitab situatsiooni ning teine õpilane valib fraasi, millega ta situatsiooni viisakalt lahendama peaks.

Tööleht 3.1. Teksti struktuuri tajumine: pleierid

Õpilased teevad enne teksti lugemist teksti pealkirja põhjal oletusi sisu kohta. Seejärel loevad nad teksti ning hindavad enda oletusi. Seejärel analüüsivad nad teksti sisu ning otsivad tekstist üles faktid. Õpilastel võiks paluda koostada ka teksti kava.

Teksti allikas: http://www.naistemaailm.ee/artiklid/34667/_pleierid_mojuvad_laastavalt_noorte_kuulmisele.html

Tööleht 3.2. Teksti struktuuri tajumine: eksam

Õpilased saavad kahe teksti segipaisatud laused ning peavad need korrastama. Edasi võib arutleda tekstiliikide erinevuste üle. Vastused ülesande kontrollimiseks: anekdoot „Juhtum eksamil“ G, A, E, C, I, K, „Soovitused eksami edukaks sooritamiseks“ B, H, F, J, D, L.

Tööleht 3.3. Teksti struktuuri tajumine: õnnekureke

Õpilased saavad pildilise ja sõnalise voltimisõpetuse. Pildid on järjekorras ning nende alusel tuleb järjestada ka laused. Õpetajal võib lasta ülesannet ka järgida, st voltida oma õnnekurekese. Ülesande allikas: <http://www.hot.ee/kris104/button5.htm>

Vastused ülesande kontrollimiseks: b, a, c, f, d, e, g, i, h, l, j, k, m, o, n.

Tööleht 3.4. Teksti struktuuri tajumine: printeri kasutusjuhend

Ülesande allikas: <http://www.klick.ee/Kasutusjuhendid>

Vastused ülesande kontrollimiseks: c (näidis), e, a, f, h, b, i, d, g.

Tööleht 4.1. Mosaiiklugemine: ajaleht

Töö toimub rühmades. Rühmad saavad ajaleheväljalõiked ning peavad nendest kujundama ajalehe. Nad peavad uudised rubriikidesse jaotama (nt krimi, sport, majandus, kultuur). Tundi võib laiendada nii, et paluda õpilastel mõned uudised juurde kirjutada ning ajalehele korralik kujundus teha.

Tööleht 4.2. Mosaiiklugemine: iluhooldus

Iga õpilane saab kaardi erineva iluteenindaja töökirjelduse kohta. Nad loevad kaardi läbi ja vastavad küsimusele. Siis võrdlevad nad oma vastuseid paarilisega, leiavad ühised ja erinevad jooned (võib koostada ka Venni diagrammi). Lõpuks leitakse jooned, mis kõiki iluteenindajaid seovad. Õpilastele võib anda ka ülesande moodustada oma ilusalong, kuhu valitakse ainult teatud arv iluteenindajaid.

Tööleht 4.3. Mosaiiklugemine, probleemülesanne: keelekursus

Iga õppija saab sedeli ühe keeleoskuse tahu kirjelduse kohta ning peab selle paigutama tabelis vastavasse ruudukesse. Õpetaja peaks enne selgitama, et A1- on madalam kui A2-tase ja et A1-tasemele eelneb nulltase. Rühmas kontrollitakse tabeli õigsust. Seejärel otsustatakse, missugusesse rühma kolm välismaalast peaksid minema. Arutelu võiks keeleoskustasemete tabeli põhjal jätkata sellega, mida seal kursusel õpetatakse jne.

Keeleoskustasemete kontrollimise allikas: Euroopa keeleõppe raamdokument 2007, 42–43.

Tööleht 4.4. Probleemülesanne: eesti keele eksam

Õpilased loevad läbi loo Saša eesti keele õppimisest ning otsustavad loo põhjal, kes on selles süüdi, et Sašal eksam ebaõnnetus. Probleemülesannet võiks lahendada lumepalli rühma võtet kasutades. Õpetaja roll on arutelu julgustada ja laiendada.

Tööleht 5.1. Rollimäng: raamatupoes

Õpilane saab rollikaardi. Rolle on kaks: raamatupoe klient ja teenindaja. Kliendil on raamatupoe 200-kroonine kinkekaart, ta tuleb raamatupoodi ja tahab valida raamatu vastavalt oma huvialale. Teenindaja pakub erinevaid raamatuid.

Tööleht 5.2. Rollimäng: liiklusõnnetus

Õpilased saavad rollikaardi, mis on mingil moel seotud pildil nähtava liiklusõnnetusega. Õpilased peavad vastama politseiniku (see on samuti üks roll) küsimustele liiklusõnnetuse kohta.

Tööleht 5.3. Rollimäng: ametid

Iga õpilane saab sedeli ning on seal oleva ameti esindaja. Ta tutvustab kaasõpilastele oma ametit selle nimetust nimetamata, rääkides võib kasutada sedelil olevaid sõnu. Õpilasi võib julgustada kasutama ka liikumist, miimikat ja žeste. Kaasõpilased peavad ära arvama, mis ametiga on tegemist.

Tööleht 5.4. Rollimäng: turul

Pooled õpilased saavad ostja kaardi, pooled müüja kaardi. Igal ostjal ja müüjal on sama ülesanne, kuid nad peavad selle sooritama vastavalt oma kaardil kirjeldatud meeleolule.

Tööleht 6.1. Mudelkirjutamine: seletuskiri

Õpilased tutvuvad seletuskirja näidisega ning kirjutavad selle eeskujul oma seletuskirja vastavalt ülesandele.

Tööleht 6.2. Mudelkirjutamine: postkaart

Õpilased tutvuvad postkaardi näidisega ning kirjutavad selle eeskujul oma postkaardi.

Tööleht 6.3. Mudelkirjutamine: CV

Õpilased tutvuvad elulookirjelduse näidisega ning kirjutavad selle eeskujul oma elulookirjelduse.

Tööleht 6.4. Mudelkirjutamine: teade

Õpilased koostavad teate vastavalt töökäsus mainitud informatsioonile.

Mida ei tohiks Eestis küsida esimesel kohtumisel? Proovi neid küsimusi esitada oma paarilisele ning jälgi tema reaktsiooni!

Kas Te elate üksi?

Kas Te olete abielus?

Kas Te usute jumalat?

Kas Teil lapsi on?

Kas Teil on auto?

Kas Teile meeldib Eesti kliima?

Mis Teie telefoninumber on?

Kelle poolt Te valimistel hääletasite?

Kui palju Te palka saate?

Kui vana Te olete?

Kuidas läheb?

Kuidas Teie nimi kirjutatakse?

Mis rahvusest Te olete, et Te nii ilus olete?

Kuidas Teie nimi on?

Kuidas Teie tervis on?

Kuidas Teile siin meeldib?

Kus Te elate?

Kus Te töötate?

Missugustele küsimustele sa ise meelsasti ei vastaks? Miks?

Tööleht 1.2. Sõnavara õpetamine

Keeledoomino

 <p>1</p>	<p>vaatan sõnavorme</p>	 <p>1</p>	<p>vaatan marsruuti</p>
 <p>1</p>	<p>vaatan õigekirja</p>	 <p>1</p>	<p>loen mineviku kohta</p>
 <p>2</p>	<p>otsin retsepti</p>	 <p>2</p>	<p>vaatan sõnavorme</p>
 <p>2</p>	<p>loen mineviku kohta</p>	 <p>2</p>	<p>vaatan marsruuti</p>
 <p>0</p>	<p>otsin retsepti</p>	 <p>0</p>	<p>vaatan sõnavorme</p>

 <p>3</p>	<p>vaatan marsruuti</p>	 <p>3</p>	<p>tutvun oma õigustega</p>
 <p>3</p>	<p>loen mineviku kohta</p>	 <p>3</p>	<p>vaatan õigekirja</p>
 <p>4</p>	<p>tutvun oma õigustega</p>	 <p>4</p>	<p>vaatan liiklusmärkide tähendust</p>
 <p>4</p>	<p>otsin retsepti</p>	 <p>4</p>	<p>vaatan sõnavorme</p>

 <p>5</p>	<p>loen mineviku kohta</p>	 <p>5</p>	<p>tutvun oma õigustega</p>
 <p>5</p>	<p>vaatan õigekirja</p>	 <p>5</p>	<p>vaatan liiklusmärkide tähendust</p>
 <p>6</p>	<p>vaatan õigekirja</p>	 <p>6</p>	<p>vaatan liiklusmärkide tähendust</p>
 <p>6</p>	<p>tutvun oma õigustega</p>	 <p>6</p>	<p>otsin retsepti</p>
 <p>0</p>	<p>vaatan liiklusmärkide tähendust</p>	 <p>0</p>	<p>vaatan marsruuti</p>

Täida tabel! Kirjuta, mida Viktor ja Viktoria eile tegid ja mida nad täna teevad.

VIKTOR EILE	VIKTORIA EILE	VIKTOR TÄNA	VIKTORIA TÄNA

paneb pesu kuivama
 koristab
 pesi pesu
 kuivatab nõusid
 triigib pesu
 koristab
 peseb aknaid
 triikis pesu
 peseb pesu
 pani pesu kuivama
 kuivatas nõusid
 pesi aknaid

Eesti Ekspress analüüsis Eesti elanike kohta tehtud uuringuid ning pani arvudest kokku härra ja proua Keskmise portreed. Kirjuta välja erinevused Harju ja Marju vahel!

Näidis: Marju on vanem kui Harju.

Marju elab kauem kui Harju.

Marju Keskmine (vanus 42)

- Marju elab 78aastaseks.
- Marju nimi on kõige tõenäolisemalt Jelena, Svetlana või Tiina.
- Marju töötab kuskil vabrikus, kaubanduses või hoopis hariduse valdkonnas. Tõenäoliselt on ta omal alal koguni tipp- või keskastme spetsialist.
- Marjul on kutseharidus, erinevalt Harjust on ta aga käinud mõnel täiendusõppekoolitusel.
- Esimene laps sündis Marjul 25aastaselt, nii et tema on praegu 17aastane (tema nimi on kas Martin või Kristina).
- Marju jalanumber on 38 või 39.
- Ta ei suitseta ja on normaalkaalus.
- Marju limpsib vähemalt kord kuus veini või mingit muud alkoholi.
- Tõenäoliselt oli Marjul viimase 30 päeva jooksul peavalu.

Harju Keskmine (vanus 37)

- Harju elab ilmselt 67aastaseks, nii et tal on heal juhul elada jäänud veel 30 aastat.
- Tegelikult on Harju nimi ilmselt Sergei, Margus või Andrei, sest need olid 1971. aastal kõige populaarsemad lastele pandud nimed.
- Harju töötab töötlevas tööstuses, ehituses või seadme- ja masinaoperaatorina. Harjul on kutseharidus.
- Tõenäoliselt sõidab Harju Volkswageniga, sest neid on Eestis arvel kõige rohkem. Teine variant poppide automarkide pingereas on Ford.
- Tema jalanumber on 43.
- Suitsetab, alustas 18aastaselt.
- Alkohoolsetest jookidest on Harjule kõige rohkem mookamööda õlu (seda joob Harju iga nädal).
- Viimase 30 päeva jooksul võisid Harjul olla seljavalud.
- Harju on ka pisut ülekaaluline.

Allikas: Saage tuttavaks: Marju ja Harju Keskmine. Eesti Ekspress, 28.03.2008.

Tööleht 2.1. Infolünga ülesanne**Eesti trükimeedia****ÕPILANE A****Küsi naabrilt infot ja kirjuta see tabelisse!**

nimetus	ajaleht/ajakiri	kui tihti ilmub	sihtrühm	hind
Eesti Naine	ajakiri		naised	39.90
Postimees		kuus korda nädalas		12.00
Eesti Ekspress	ajaleht	üks kord nädalas neljapäeval	kõik, kellele meeldib mõelda ja analüüsida	
	ajakiri	üks kord kuus	tehnikahuvilised	44.90
Sakala	ajaleht	kuus korda nädalas		8.00
Hea Laps		üks kord kuus	lapsed	34.00
Kroonika	ajakiri	üks kord nädalas, kolmapäeval	kollaste uudiste huvilised	
Oma Maitse	ajakiri		inimesed, kellele meeldib süüa teha	39.90
Eesti Loodus		üks kord kuus	loodushuvilised	45.00
	ajakiri	üks kord kuus	käsitööhuvilised	35.00
	ajakiri	üks kord kuus	uudishimulikud ja teadushuvilised	39.90

ÕPILANE B**Küsi naabrilt infot ja kirjuta see tabelisse!**

nimetus	ajaleht/ajakiri	ilmub	sihtrühm	hind
	ajakiri	üks kord kuus	naised	39.90
Postimees	ajaleht	kuus korda nädalas	kõik, keda huvitavad päevauudised	
	ajaleht	üks kord nädalas neljapäeval	kõik, kellele meeldib mõelda ja analüüsida	19.80
Tehnika- maailm	ajakiri	üks kord kuus	tehnikahuvilised	
	ajaleht	kuus korda nädalas	Viljandimaa elanikud	8.00
	ajakiri	üks kord kuus	lapsed	34.00
Kroonika			kollaste uudiste huvilised	15.00
	ajakiri	üks kord kuus	inimesed, kellele meeldib süüa teha	39.90
Eesti Loodus		üks kord kuus	loodushuvilised	
Minu Käsitööd	ajakiri	üks kord kuus		35.00
Tarkade Klubi	ajakiri	üks kord kuus		

Tööleht 2.2. Infolüngaga ülesanne

Saatekava

ÕPILANE A

Küsi naabrilt infot!

Saade?
Millest?
Algus?
Lõpp?
Kanal?

ÕPILANE B versioon 1

Vasta naabri küsimustele!

ETV
AKTUAALNE KAAMERA
päevauudised Eestis ja välismaal
iga päev 21.00–21.30

versioon 2

TV3
ÕHTUSÖÖK VIEELE
meelelahutussaade
E–R 20.30–21.25

versioon 3

KANAL2
KELGUKOERAD
Eestimaine kriminaalseriaal
reedeti 21.30–22.30

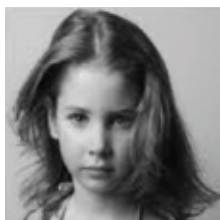
Tööleht 2.3. Infolünga ülesanne

Inimese kirjeldus

Näidisküsimused

Kas pildil on mees?
Kas tal on pikad juuksed?
Kas tal on sirged juuksed?
Kas ta nimi on Mati?

Pildid

Hanna

Paul

Leida

Anneli

Sven

Martin

Andres

Kaja

Rainer

Tööleht 2.4. Infolünga ülesanne

Viisakas pöördumine

ÕPILANE A

Küsi kaaslaselt konteksti sobivat väljendit.

Bussis on üks vaba koht.
Küsid ettekandjalt arvet.
Pakud külalistele torti.
Sa otsid turul, kus müüakse puuvilju.
Soovid lauas leiba.
Soovid teada, kas pirukad on värsked.
Tere!

ÕPILANE B

Ütle kaaslaselle konteksti sobiv viisakas väljend.

a) Kas ma saan teid aidata? b) Mida te soovite? c) Mida sa tahad?
a) Kas sa puuvilju oled näinud? b) Kuule, kus müüakse puuvilju? c) Vabandage, kus müüakse puuvilju?
a) Kas see koht on vaba? b) See on vaba koht vä? c) Kes siin istub?
a) Ulatage mulle leiba. b) Tahan leiba! c) Anna mulle leiba.
a) Kas need pirukad on värsked? b) Need on värsked pirukad või? c) Millal pirukaid tehti?
a) Torti tahate? b) Kas soovite torti? c) Ega te torti ei soovi?
a) Tahan maksta. b) Võtke raha. c) Palun arvet.

1. Loe läbi pealkiri ja mõistata, kas väide on õige või vale!

Pleierid mõjuvad hävitavalt noorte kuulmisele

Õige / vale	Väide
	Kõrvaklappidega muusika kuulamine kahjustab kuulmist.
	Viis aastat tagasi ei olnud USA noortel probleeme kuulmisega.
	Kõik Euroopa ja USA noored kuulavad muusikat, kasutades kõrvaklappe.
	Noored kuulavad muusikat väga valjusti.
	Paljud inimesed, kes on praegu 30-aastased, peavad varsti kasutama kuulmisaparaati.
	Pleierit tohib kuulata täisvõimsusel.
	Arstid soovivad kuulata muusikat kõrvaklappidega kuni 60 minutit päevas.

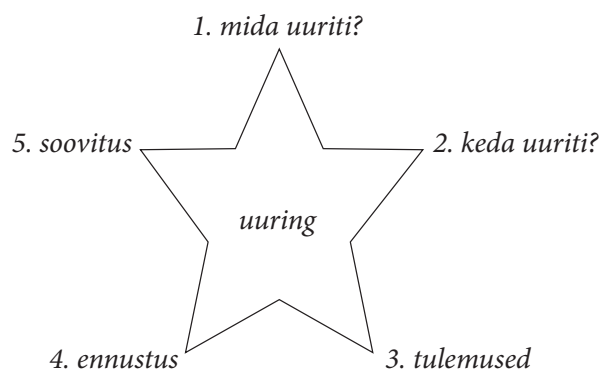
2. Loe tekst läbi, kontrolli oma vastused, vajaduse korral paranda!

iPod'ide ja muude muusikapleierite populaarsus on kaasa toonud selle, et kuulmiskahjustus on noorte seas viimase 20 aastaga ligi kolmandiku võrra tõusnud.

Viis aastat tagasi oli igal viiendal USA noorel mingit tüüpi kuulmisprobleem, kirjutab Daily Mail. Peamiselt ohustab noorte kuulmist vali muusika, mida enamasti kuulatakse kõrvaklappidega. Bostonis korraldati uuring, milles analüüsiti 20 viimase aasta andmeid, et näha, kas noorte kuulmisprobleemides on midagi muutunud. Uuringute põhjal kuulab enam kui 90 protsenti USA ja Euroopa noortest kõrvaklappidest muusikat. Sageli tehakse seda maksimaalse helivõimsusega ja mitu tundi päevas. Euroopa Komisjon on hoiatanud, et kümnendik praegustest kolmekümneaastastest peab hakkama järgmise kümne aasta jooksul kuulmisaparaati kandma, sest on oma kõrva pleierist liiga palju muusika kuulamisega kahjustanud.

Spetsialistid soovivad aga 60/60 reeglit järgida: pleierit ei tohiks kuulata valjemini kui 60-protsendilisel tasemel täisvõimsusest ja mitte kauem kui 60 minutit päevas.

3. Leia tekstist faktid ja kirjuta need tähe tippudesse!

Erista kahe jutu laused ja korrasta need!

A	Õppejõud märkab, kuidas üks blondiin viskab kulli ja kirja ning seejärel kirjutab vastuse paberile.
B	Muretseksamiprogramm võimalikult vara, see võimaldab juba ainet õppides keskenduda kõige tähtsamale.
C	Aeg läheb, tudengid annavad tööd ära ja lahkuvad, kuid blondiin viskab ikka kulli ja kirja.
D	Viimane päev jäta kordamiseks.
E	Ta mõtleb: „See tudeng saab küll esimesena valmis.“
F	Eksamiks ettevalmistuse ajal maga piisavalt.
G	Ülikoolis käib kirjalik eksam, kus vastustele tuleb vastata „Jah“ või „Ei“.
H	Jaota eksamieelsed päevad materjali kordamisele, uue läbivõtmisele, nõrkade kohtade avastamisele.
I	Õppejõul saab lõpuks hing täis ja ta küsib: „Kas vastasite juba ära?“
J	Söö eksami eel kergelt seeditavaid toite (putru, suppi, puu- ja köögivilja) ning joo mahla.
K	„Jah, muidugi. Aga ma pean ju kõik üle kontrollima“.
L	Vahetult eksami eel pole mõtet midagi uut enam põhjalikult juurde õppida.

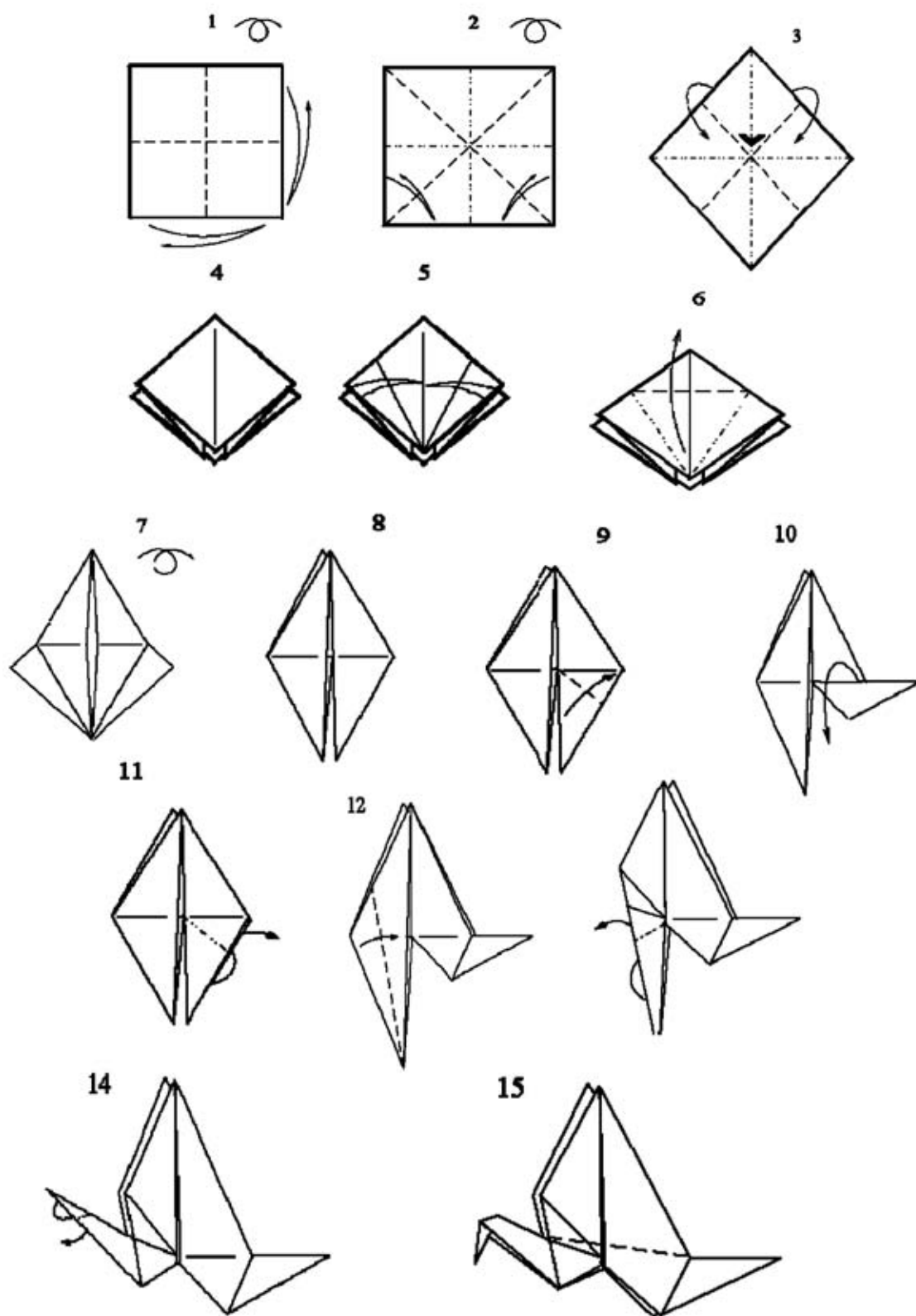
JUHTUM EKSAMIL

SOOVITUSED EKSAMI EDUKAKS SOORITAMISEKS

Tööleht 3.3. Teksti struktuuri tajumine

Õnnekureke

Järjesta tegevused piltide järgi ja voldi endale õnnekureke!

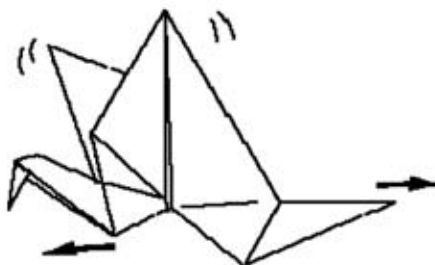

Paberi voltimise alustamiseks on sul vaja võtta ruudukujuline paberileht.

- a) Murra mööda diagonaale ja keera paber jälle ümber.
- b) Murra ruut kahte pidi pooleks ja keera paber ümber.
- c) Vajuta ruudu keskele, too külgmised tipud kokku ja ülemine nurk murra nende peale.
- d) Tõsta pealmine alumine nurk üle ülemise nurga, külgmised nurgad tulevad hõlmadeks peale kokku.
- e) Tekib neli korda väiksem ruut.
- f) Voldi eest ja tagant külgmised nurgad keskjooneni.
- g) Pööra mudel ümber ja voldi teiselt poolt samuti.
- h) Voldi alumine parempoolne jalake murdejooneni.
- i) Saime rombi.
- j) Vasakpoolne jalake voldi poole peenemaks, pealmine nurk voldi ette, alumine taha.
- k) Pane see endisesse asendisse.
- l) Murra jalake sisse esi- ja tagakülje vahele.
- m) Murra see tiibade vahele püsti.
- n) Voldi tiivad kergelt teine teisele poole ja tõsta uuesti püsti.
- o) Vajuta sisse pea.

Kureke on nüüd valmis.

Hoia lindu ühe käega rinnust, teise käega sabast, sikuta ja kureke lehvitab tiibu.

Järjesta tegevused!

A	Ühenda printeri toide.	
B	Printeri tarkvara installeerimiseks paigalda seadmega kaasasolev CD-plaat arvuti CD-lugejasse ja oota kuni käivitub installeerimisprogramm.	
C	Ava pakend, veendu, et pakendi sisu on terve.	1.
D	Peale tarkvara installeerimist oleks soovitatav arvuti taaskäivitada (<i>restart</i> teha). Samal ajal ühenda arvuti ja printer kas USB- või LPT-kaabliga ning lülita printer sisse.	
E	Võta kõik vajalik pakendist välja.	
F	Lülita printer sisse nupust POWER.	
G	Vali printimiseks vajalik fail ning klõpsa arvuti tööriistaribal nupule PRINT.	
H	Paigalda tindid või toonerid.	
I	Edasise installeerimisprotsessi käigus jälgi juhiseid.	

Lugege uudised läbi ja otsustage, millisesse ajaleherubriiki need sobiksid.

Pealkirjastage rubriigid ja esitage oma versioon ajalehest.

.....

Võrus asuva Eeriku elurajooni korter- ja ridamajade elanikud võivad järgmisest nädalast elektrita jääda, sest piirkonna arendaja kinnisvarafirma Virulane on Eesti Energiale võlgu. Eesti Energia pressiesindaja Marina Bachmann ütles Postimehele, et praegu pannakse paika graafikut, millise aja jooksul Eeriku rajooni elanikud peavad võlgnevuse likvideerima. „Loodame paari päeva jooksul probleemi lahendada,” lisas Bachmann.

.....

Majanduskriis all kannatavad paljud lennufirmad, kes on sunnitud oma töötajaid koondama. Samas palkas möödunud nädala airBaltic Tallinnast 15 inimest. Avaldusi kogus lennufirma aga üle 500, kinnitas ettevõtte asepresident Jānis Vanags. „Heade kandidaatide arv oli tavalisest suurem,” märkis ta. Stjuuardite ja stjuardesside koolitust alustab airBaltic 29. oktoobril.

.....

Homme algavad Lohusalus juba kümnendat aastat toimuvad Tallinna Jahtklubi karikavõistlused. Parimatele purjetajatele jagatakse välja Eesti meistrivõistluste medalid. Väga huvitavat võistlust on oodata RS:X meeste klassis, kus kolmele eestlasele pakuvad tihedat konkurentsi purjelaudurid Iraanist ja Rootsist.

.....

Täna kohtuvad New Havenis alanud WTA Touri 600 000 dollari suuruse auhinnafondiga naiste tenniseturniiril Pilot Pen Tennis Kaia Kanepi ja Daniela Hantuchova. Mäng toimub Grandstand väljaku viienda kohtumisena. Esimene matš samal väljakul algab kell 17:00 Eesti aja järgi.

.....

Maailma kiireim inimene Usain Bolt ja Puma pikendasid sponsorlepingut 2013. aasta lõpuni. Sporditarvete tootja juht Jochen Zeitz ei öelnud lepingu üksikasju. Tema sõnul sai Boltist rikkaim kergejõustiklane aegade jooksul. 100 ja 200 meetri jooksu maailmarekordiomanik sai laupäeval 24-aastaseks.

.....

Kümme maja süütanud püromaan võeti kinni ööl vastu tänast Vantaas Hakunilas. Mehe pidas kinni üks eesti mees. Kogukas püromaan oli majade süütamisel kasutanud valgumihklit. Ida-Uusimaa kriminaalpolitsei komissar Timo Nyysönen rääkis, et mees muutus vägivaldseks ning ründas haiglas meedikuid ja politseinikke. Kohus mõistis mehe märtsis süüdi kümne hoone süütamises.

.....

.....

Reguleerimata jalakäijate ülekäigurajal sõiduteed ületanud 15-aastane ja 17-aastane neiu said löögi sõidukilt Dodge Journey, mida juhtis 25-aastane Paulus. Õnnetus juhtus kella 20.18 ajal Pärnu mnt 107/109 juures, teatas siseministerium. Traumasid saanud jalakäijad toimetati Tallinna lastehaiglasse.

.....

Ühele Tallinna koolile on pakutud mitme miljoni krooni suurust annetust ning palutud selle kättesaamiseks teatada kooli direktori andmed. Riigiprokurör Eve Oleski sõnul on tegemist tüüpilise mahhinatsiooniga, kus mingi annetuse, loteriivõidu või muu sellise kättesaamiseks palutakse inimestel edastada oma isikuandmed ning ID-kaardi koopia. „Kooli direktor käitus väga asjatundlikult ning võttis kohe kahtluse tekkides ühendust politseiga,” kiitis riigiprokurör.

.....

Kalamaja pargis näitavad 20 kunstnikku klaasinstallatsiooni. „Pärast seda, kui park eelmisel suvel korda tehti, on väga paljud hakanud seal käima. Tundub, et inimesed lähevad hea meelega sinna jalutama, aga kunstinäitustele millegipärast ei tule. Mõtlesingi teha näituse sellises keskkonnas, kus inimesed juba niikuinii liiguvad,” räägib idee sünnist ettevõtmise eestvedaja Liisi Napp.

.....

Täna kuni 5. septembrini toimub kultuurifestival Plektrum. Festivali idee on leida inimese, tehnoloogia ja tänapäeva kultuuri seosed. Kümne päeva vältel saab spetsiaalsetesse konteineritesse viia oma kasutatud tehnopruugi, millest valmistatakse sel laupäeval Vabaduse väljakul miniroboteid.

.....

Täna algab Tartus kuus päeva kestev armastusfilmide festival Tartuff. Viieandat korda toimuva festivali peateema on tänapäeva perekond. Festivali põhitegevus toimub Raekoja platsil, kus näidatakse kokku 12 mängufilmi. Korraldajad lubavad nii värsked festivalihitte kui ka filmiklassikat.

.....

Vasta küsimustele kaardi põhjal!

Näidis:

Kes ta on? *Iluteenindaja*

Mida ta teeb? *Teeb kliendi tuju paremaks, kujundab ja hooldab kliendi välimust.*

Kus ta töötab? Too näiteid! *Iluteeninduse valdkonnas, nt grimeerija, jumestaja, jumestuskunstnik, juuksur, kosmeetik, küünetehnik, maniköörija-pediköörija.*

Missugune ta peab olema? *Viisakas, heatujuline, abivalmis.*

ILUTEENINDAJA

on klienditeenindaja, kes tegeleb inimese välimuse kujundamise ja hooldamisega. Ta pakub spetsiaalseid teenuseid, mis teevad klientide tuju paremaks. Iluteeninduse valdkonnas töötavad grimeerija, jumestaja, jumestuskunstnik, juuksur, kosmeetik, küünetehnik, maniköörija-pediköörija. Üks hea iluteenindaja on viisakas, heatujuline ja abivalmis.

.....
Kes ta on?

Mida ta teeb?

Kus ta töötab? Too näiteid!

Missugune ta peab olema?

GRIMEERIJA

Grimeerija on iluteenindaja, kes teeb erinevaid kaunistavaid jumestusi ning rolligrimme. Kuna grimeerijad töötavad põhiliselt teatris, filmistuudios, tsirkuses, meedias või salongis, siis peab neil olema hea koostöövõime, suhtlemisoskus ja muidugi loovus jumestuse tegemisel. Grimeerija on taktitundeline ja loov.

.....
Kes ta on?

Mida ta teeb?

Kus ta töötab? Too näiteid!

Missugune ta peab olema?

JUMESTAJA

Jumestaja töö eesmärk on muuta kliendi välimus jumestusega kauniks ja stiilseks. Tema tööülesanded on näonaha ettevalmistamine jumestuseks, värvianalüüsi tegemine, õigete jumestustoodete valik vastavalt kliendi nahatüübile. Jumestajad on iluteeninduse spetsialistid, kes töötavad ilusalongides või tulevad kliendi juurde koju. Jumestajad on tavaliselt moekad ja nutikad.

.....

.....
Kes ta on?
Mida ta teeb?
Kus ta töötab? Too näiteid!
Missugune ta peab olema?

JUMESTUSKUNSTNIK

Jumestuskunstnik korraldab koolitusi, juhendab kutseala õpilaste tööd. Jumestuskunstnik töötab ilustuudios nõustajana või kutsekoolis õppejõuna. Jumestuskunstnik peab tundma jumestustooteid ja olema kursis moesuundadega. Tavaliselt on jumestuskunstnikud loovad ja vastutustundelised.

.....

Kes ta on?
Mida ta teeb?
Kus ta töötab? Too näiteid!
Missugune ta peab olema?

JUUKSUR

Juuksur tegeleb juuste ja peanaha hooldamise, soengute tegemise, habeme ajamise ning vuntside ja habeme modelleerimisega, juuste värvimise, blondeerimise, toonitamise ja lokkimisega. Ta peab tundma juuksekosmeetika vahendeid. Juuksurid võivad samal ajal olla ka soengutegijad ja -stilistid. Tavaliselt töötavad juuksurid ilusalongides. Nad on töökad, taluvad hästi stressi ning on sõbralikud.

.....

Kes ta on?
Mida ta teeb?
Kus ta töötab? Too näiteid!
Missugune ta peab olema?

KOSMEETIK

Kosmeetik on iluteenindaja, kes tegeleb inimese välimuse hooldamisega. Kosmeetik on nahahooldusspetsialist, kes kõrvaldab nahadefekte, õpetab tervislikke eluviise, õiget toitumist. Kosmeetikud töötavad ilusalongides, spaades, sanatooriumites. Nad on viisakad, taktitundelised.

.....

.....
Kes ta on?

Mida ta teeb?

Kus ta töötab? Too näiteid!

Missugune ta peab olema?

KÜÜNETEHNİK

Küünetehnik modelleerib kliendile kunstmaterjalist küüsi, soovi korral kaunistab neid ning hoolitseb küünte ja käte korrashoiu eest. Küünetehnik soovib kliendile sobivaid kättehooldusvahendeid. Ta puutub oma töös kokku erinevate küünehooldusvahenditega, mis võivad põhjustada allergiat. Küünetehnikud töötavad salongides. Nad peavad olema loovad, maitsekad ning head suhtlejad.

.....

Kes ta on?

Mida ta teeb?

Kus ta töötab? Too näiteid!

Missugune ta peab olema?

MANİKÜÜRIJA JA PEDİKÜÜRIJA

Maniküürija ja pediküürija on iluteenindajad, kes hooldavad vastavalt sõrme- ja/või varbaküüsi. Tema tööülesanded on küünte viilimine, lõikamine, küünenaha eemaldamine, küünte lakkimine. Sageli töötavad nad ilusalongides, stuudiotēs ning spaades. Tavaliselt on nad viisakad ja abivalmid.

.....

Paiguta kirjeldus tabelis sobivale kohale!

Oskan teha märkmeid ja koostada väga lihtsat isiklikku kirja.	Saan aru tuttavatest sõnadest ja fraasidest, kui teemaks on „mina“, „minu perekond“ ja kui inimesed räägivad selgelt ja aeglaselt.
Saan aru fraasidest ja sõnadest, mis on seotud minu, mu perekonna, sisseostude tegemise, kodu ja tööga. Saan aru lühikesest, lihtsast ja selgelt räägitud tekstist.	Saan aru väga lühikestest lihtsatest tekstidest. Oskan leida infot lihtsatest tekstidest. Näiteks reklaamid, töökuulutused, menüüd, sõiduplaanid. Saan aru lühikestest lihtsatest kirjadest.
Saan aru tuttavatest nimedest, sõnadest ja väga lihtsatest lausetest. Näiteks plakatid, sildid, kataloogid.	Oskan kasutada lihtsaid fraase ja lauseid, kui kirjeldan kohta, kus elan, ja inimesi, keda tunnen.
Oskan kirjutada lühikest ja lihtsat teadet (näiteks postkaarti) ning täita lihtsaid formulare (näiteks hotelli registreerimislehte).	Oskan kasutada tavalisemaid fraase ja lauseid, kui kirjeldan oma perekonda ja teisi inimesi, elukohta, kooli või tööd.
Saan hakkama tavalistes suhtlussituatsioonides, kui teema on tuttav ja info sisult lihtne. Oskan vestelda, aga ma ei oska veel ise vestlust juhtida.	Oskan suhelda, kui partner räägib aeglaselt ja mind vestlemisel aitab. Oskan küsida lihtsaid küsimusi ja neile vastata.

	A1	A2	
MÕISTMINE			KUULAMINE
			LUGEMINE
RÄÄKIMINE			DIALOOG
			MONOLOOG
KIRJUTAMINE			KIRJUTAMINE

Hinda Roberti, Thomase ja Theodora eesti keele oskust ja soovita neile üht järgmistest kursustest:

- a) Eesti keele kursus, tase A1
- b) Eesti keele kursus, tase A2
- c) Eesti keele vestluskursus, tase A2

Sakslane Robert

on Eestis juba kaks aastat elanud ja saab mõnest sõnast aru ja oskab natuke kirjutada. Näiteks kirjutas ta täna hommikul ühele tüdrukule SMS-i „Tere hommikust, kallis!”. Robert tahab nüüd väga eesti keelt õppida.

Ameeriklane Thomas

oskab öelda „Tere, mina olen Thomas. Mina olen Ameerikast. Kes sina oled?” ja mõne lause veel. Thomasele ei meeldi grammatikat õppida, ta tahaks osata kolleegidega lõunapausi ajal veidi vestelda.

Kreeklanna Theodora

tuli Eestisse kaks päeva tagasi. Ta oskab inglise, hispaania ja soome keelt. Eesti keelt ta õppinud ei ole, aga tahab õppida, sest jääb siia pooleks aastaks ja tahab hakkama saada poes, juuksuris, restoranis.

Saša eesti keele eksam

Sašale meeldis koolis eesti keelt õppida. Ka Saša hinded olid korras, eesti keele hinne oli tal tunnistusel neli. Eesti keele **õpetaja** oli tore ja sõbralik. Saša sai õpetajaga hästi läbi ja jäi vahel ka pärast tundi õpetajaga rääkima, et mõnd asja üle küsida. Pühapäeval pidi Saša eksamikeskusesse eesti keele eksamile minema. Aga oli ju kevad ja kevadel on tal alati palju muud teha. Saša oli just ühe tüdrukuga tuttavaks saanud. Tüdruku nimi oli **Kristiina**. Kristiina oli ise eestlane, aga ta isa oli venelane. Omavahel rääkisid Kristiina ja Saša nii eesti kui ka vene keeles. Rohkem ikka vene keeles, sest Kristiina rääkis väga hästi vene keelt. Saša arvas, et Kristiina võiks talle eesti keelt õpetada, aga Kristiinale meeldis rohkem kinos käia ja arvutis istuda.

Eesti keele eksam oli pühapäeval. Reedel enne eksamit palus Saša, et **ema** talle paari asja seletaks. Saša ema töötas sekretärina ühes edukas Eesti firmas. Emal polnud reedel aega, aga ta lubas laupäeva õhtul Sašat õppimises aidata. Aga siis kutsus üks kolleeg ema nädalavahetuseks Saaremaale ja pojaga õppimisest ei tulnud midagi välja.

Ka laupäeval ei saanud Saša kodus õppida, sest koolis olid korvpallivõistlused ja **treener** ütles, et Saša peab kindlasti tulema. Treenerit ei huvitanud Saša eesti keele oskus. Ta ütles, et korvpallimängu ajal ei pea üldse rääkima.

Pühapäeval enne eksamit oli Saša juba veidi närvis. **Eksamineerija** oli paks prillidega mees ja tema ei olnud Sašaga üldse väga sõbralik. Kirjaliku töö ajal käis ta klassis ringi ja see ei meeldinud Sašale. Suulise eksami ajal rääkis eksamineerija liiga kiiresti. See ajas Saša veel rohkem närvi ja tal ei tulnud ka kõige tavalisemad sõnad meelde.

Eksamitulemused näitasid, et Sašal oli eksam läinud halvasti. Ta kukkus eksamil läbi, sai ainult 34 punkti.

Kelle süü see on, et Saša eesti keele eksamil läbi kukkus? Pane kõik kuus tegelast järjekorda, alustades sellest, kes kõige rohkem süüdi on.

1.
2.
3.
4.
5.
6.

Koostage kliendi-teenindaja dialoog!**KLIENT**

- 200-kroonine raamatupoe kinkekaart
- tahan osta

a) Eesti kirjaniku raamatut

TEENINDAJA

- küsin, mis ostjat huvitab
- soovitan
- nõustan hinna suhtes (odav-kallis)
- ütlen, kui klient peab juurde maksma

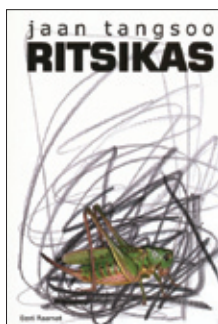
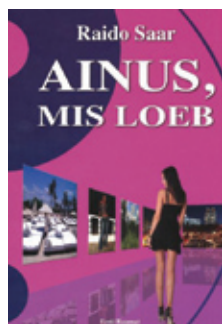
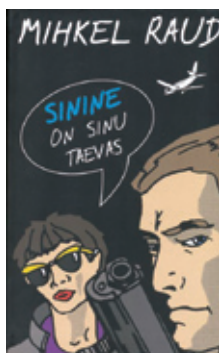
Jaan Tangsoo „Ritsikas“ 208 krooni 10 senti

Raido Saar „Ainus, mis loeb“ 179 krooni 60 senti

Mihkel Raud „Sinine on sinu taevas“ 217 krooni 60 senti

Andrus Kivirähk „Jumala lood“ 179 krooni 60 senti

Ira Lember „Päevalilled“ 274 krooni 60 senti

KLIENT

- 200-kroonine raamatupoe kinkekaart
- tahan osta

TEENINDAJA

- küsin, mis ostjat huvitab
- soovitan
- nõustan hinna suhtes (odav-kallis)
- ütlen, kui klient peab juurde maksma

b) raamatut reisimisest

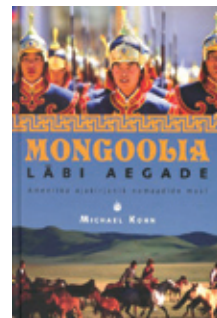
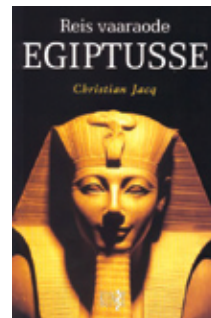
Anu Samarüütel-Long „Minu London“ 189 krooni 10 senti

Epp Petrone „Minu Ameerika“ 209 krooni 50 senti

Michael Kohn „Mongoolia läbi aegade“ 118 krooni 80 senti

Christian Jacq „Reis vaaraode Egiptusesse“ 167 krooni 20 senti

Olev Remsu „Toronto. New York. Los Angeles“ 153 krooni 90 senti

KLIENT

- 200-kroonine raamatupoe kinkekaart
- tahan osta

c) arvutiõpikut

TEENINDAJA

- küsin, mis ostjat huvitab
- soovitan
- nõustan hinna suhtes (odav-kallis)
- ütlen, kui klient peab juurde maksma

Tiit Tilk „Arvutikursus Windows 7“ 141 krooni 60 senti

Indrek Kõnnusaar „Kuidas saada vingeaks arvutikasutajaks“ 139 krooni 70 senti

Riina Reinumägi „Excel 2007 tavakasutajale“ 190 krooni 30 senti

Võido Rahula „Fotode töötlemine arvutiprogrammis Photoshop“ 68 krooni 40 senti

Jason Simmons „Graafilise disaini käsiraamat“ 390 krooni 50 senti

KLIENT

- 200-kroonine raamatupoe kinkekaart
- tahan osta

d) kokaraamatut

TEENINDAJA

- küsin, mis ostjat huvitab
- soovitan
- nõustan hinna suhtes (odav-kallis)
- ütlen, kui klient peab juurde maksma

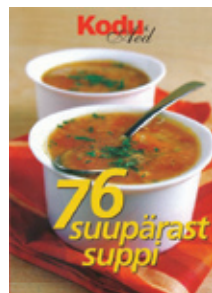
Pille Enden, Lia Virkus „Suvetoidud“ 244 krooni 20 senti

„Eesti köök“ 170 krooni 10 senti

Pille Enden, Lia Virkus, Angeelika Kang „100 linnuliharooga“
217 krooni 60 senti

Sille Varblane „Lõbusad lastetoidud“ 189 krooni 10 senti

„76 suupärast suppi“ 46 krooni 60 senti

Vaata pilti ja koosta dialoog vastavalt oma rollile!

Võid kasutada järgmisi fraase:

sõitis külje pealt sisse

sõitis suure kiirusega

ei pannud tähele

põrkasid kokku

sõitis peateele ette

sai viga

oli kinnitatud turvavööga

andis esmaabi

kutsus politsei

nägi pealt

ÕPILANE A:

Oled kaubiku juht ja sattusid liiklusõnnetusse. Räägi juhtumist oma seisukohalt:

- mis juhtus?
- kus juhtus?
- millal juhtus?
- kuidas juhtus?

ÕPILANE B:

Oled liiklusõnnetuse pealtnägija. Räägi juhtumist oma seisukohalt:

- mis juhtus?
- kus juhtus?
- millal juhtus?
- kuidas juhtus?

ÕPILANE C:

Oled liikluspolitseinik. Esita kaubiku juhile ja pealtnägijale küsimusi liiklusõnnetuse kohta:

- mis juhtus?
- kus juhtus?
- millal juhtus?
- kuidas juhtus?

Tööleht 5.3. Rollimäng**Ametid**

*Näidis: Olen **tark** inimene. Töötan **lastega**. Ma kannan **prille**, sellepärast et loen palju **raamatuid**. Oma töös kasutan **tahvlit** ja **kriiti**. Panen **hindeid**.*

<p>ÕPETAJA</p> <p>tark lapsed prillid</p> <p>tahvel ja kriit raamat hinded</p>	<p>KOKK</p> <p>restoran müts potid ja pannid</p> <p>süüa tegema põll maitsev toit</p>
<p>ARST</p> <p>inimesed valge kittel aitama</p> <p>ladina keel haigus rohud</p>	<p>JUUKSUR</p> <p>teenindus inimesed ilus</p> <p>käärid ja kamm juuksed soeng</p>
<p>EHITAJA</p> <p>töö väljas raske kiiver</p> <p>tellised tööriistad maja</p>	<p>POSTILJON</p> <p>hommik suur kott kandma</p> <p>jalgsi kiri ajalehed ja ajakirjad</p>
<p>RAAMATUKOGUHOIDJA</p> <p>suhtlema nõustama kirjandus</p> <p>laenutama lugeja raamatud</p>	<p>ÕMBLEJA</p> <p>kangas mood lõiked</p> <p>suurus niit ja nõel riided</p>
<p>NÄITLEJA</p> <p>loominguline esinema proov</p> <p>etendus teater kuulsus</p>	<p>MÜÜJA</p> <p>klient teenindama viisakas</p> <p>kaup kassaaparaat pood</p>
<p>POLITSEINIK</p> <p>seadus kaitsma vormiriietus</p> <p>kurjategija uurima relv</p>	<p>TULETÕRJUJA</p> <p>ohtlik aitama kustutama</p> <p>tuli vesi voolik</p>

Koostage dialoog vastavalt ostja/müüja tujule (näoilmele).

A: Lähed turule. Sul on vaja osta salatiks juurvilju ja suupisteks puuvilju, aga toiduained ei ole väga värsked.

B: Müüd turul juur- ja puuvilju. Sinu juurde tuleb ostja, kellele sa pead müüma mõned juur- ja puuviljad.

1. A: KAHTLEV OSTJA

B: HEATAHTLIK MÜÜJA

1. A: HEATUJULINE OSTJA

B: VÄSINUD MÜÜJA

2. A: VIISAKAS OSTJA

B: VIISAKAS MÜÜJA

Näidisdialog:

A: RAHULOLEMATU OSTJA

B: EBAVIISAKAS MÜÜJA

A: Tere!

B: *On soovi?*

A: Jah, tahan osta virsikuid ja banaane.

B: *Siin nad on, valige.*

A: Need virsikud on küll kõvad ja rohelised, kas teil pehmemaid ja kollasemaid ei ole?

B: *Mis teile ei sobi või? Kõikidele sobivad ja teile ei sobi. Need virsikud on head, püsivad hoopis kauem värskemad.*

A: Aga ma tahan neid praegu süüa.

B: *Aga võtke siis banaane, need on küll pehmed ja kollased.*

A: Aga need on liiga pehmed ja pruunide täppidega, need ei ole värsked.

B: *Imelik inimene! Ükski asi ei sobi! Ostke seda, mida on!*

A: Ei taha, ma lähen teise müüja juurde.

Tööleht 6.1. Mudelkirjutamine

Seletuskiri

Vaata, millistest osistest koosneb seletuskiri!

<p>Pärnamäe kutsekooli direktor</p> <p>Artur Vinogradov tisleri eriala 2. aasta õpilane</p> <p>Seletuskiri</p> <p>Puudusin 8. septembril kahest esimesest tunnist, sest kiirustasin bussile, aga tee oli libe ja kukkusin. Püksid läksid katki ja ma ei saanud nii kooli tulla. Läksin koju riideid vahetama. Järgmine buss läks alles 45 minuti pärast ning seepärast jõudsin alles kolmandasse tundi.</p> <p>10. september 2010</p> <p><i>Artur Vinogradov</i></p>	<i>kellele?</i>
	<i>kellelt?</i>
	<i>pealkiri</i>
	<i>mille kohta? põhjendus</i>
	<i>millal?</i>
<i>allkiri</i>	

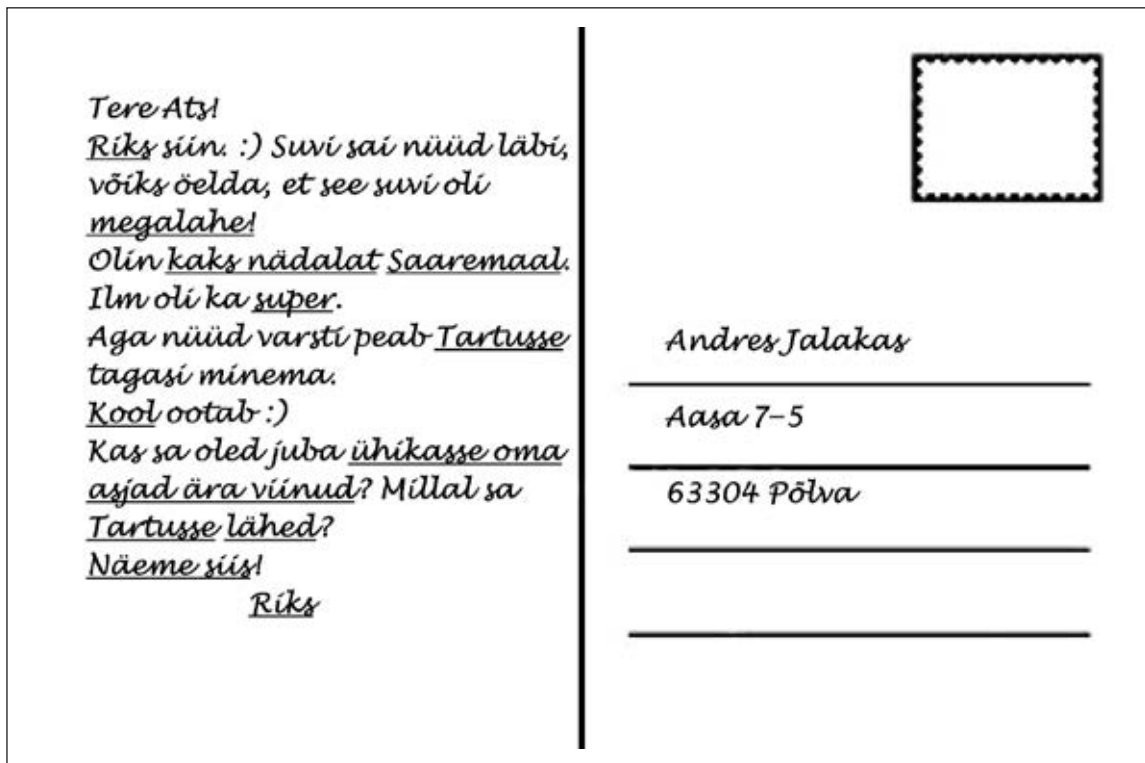
Kirjuta näidise põhjal oma seletuskiri, milles põhjendad, miks puudusid 8. septembril kahest esimesest tunnist! Põhjendus vali järgnevate seast:

- 1) politsei kuulas sind tunnistajana üle, sest nägid pealt kaklust;
- 2) sind paluti tänaval filmivõtetele;
- 3) käisid enne kooli kaubamajas uut vihikut ostmas ja jäid sinna tuletõrjeõppusele.

Tööleht 6.2. Mudelkirjutamine

Postkaart

Loe läbi Riksi postkaart ja kirjuta selle eeskujul Andresele oma postkaart. Muuda teksti nii, et asendada allajoonitud sõnad!

<p><i>Tere Ats!</i> <i>Riks siin. :) Suvi sai nüüd läbi,</i> <i>võiks öelda, et see suvi oli</i> <i>megalahe!</i> <i>Olin kaks nädalat Saaremaal.</i> <i>Ilm oli ka super.</i> <i>Aga nüüd varsti peab Tartusse</i> <i>tagasi minema.</i> <i>Kool ootab :) </i> <i>Kas sa oled juba ühikasse oma</i> <i>asjad ära viinud? Millal sa</i> <i>Tartusse lähed?</i> <i>Näeme siis!</i> <i>Riks</i></p>	 <p><i>Andres Jalakas</i></p> <hr/> <p><i>Aasa 7-5</i></p> <hr/> <p><i>63304 Põlva</i></p> <hr/> <hr/>
---	---

Koosta näidise järgi enda elulookirjeldus!

Curriculum Vitae	
ISIKLIK INFORMATSIOON	
Nimi	Leida Lumi
Sünniaeg	01.12.1985
Aadress	Hange tn 22–5, 52002 Tallinn
Telefon	50 11 2211
E-post	lelu@mail.ee
Perekonnaseis	vallaline
HARIDUSKÄIK	
2006–	Tartu Ülikooli Pärnu kolledž, turismi- ja hotelliettevõtluse eriala
1993–2005	Haapsalu Gümnaasium
TÄIENDKOOLITUS	
2005	AS Suhto „Efektiivne suhtlemine”
TÖÖKOGE M US	
Juuli–september 2006	Restoran Päike, ettekandja.
Oktoober 2005 – mai 2006	Pannkoogi kohvik, klienditeenindaja
KEELEOSKUS	
Eesti	Emakeel
Vene	Kõnes hea, kirjas keskmine; õppinud koolis 10 aastat
Inglise	Kõnes hea, kirjas keskmine
ARVUTIOSKUS	
Microsoft Word, Excel, Internet Explorer, Outlook Express	
LISAINFO	
Huvialad	Tervisesport, lugemine, reisimine
Autojuhiluba	B-kategooria (alates 2004)
Tööle võimalik asuda	1 kuu jooksul
SOOVITAJAD	
Milda Must	Tel: 55 44 4333, mimu@mailiaadress.ee, restoran Päike

Curriculum Vitae

ISIKLIK INFORMATSIOON

Nimi

Sünniaeg

Aadress

Telefon

E-post

Perekonnaseis

HARIDUSKÄIK

TÄIENDKOOLITUS

TÖÖKOGEMUS

KEELEOSKUS

ARVUTIOSKUS

LISAINFO

SOOVITAJAD

Tööleht 6.4. Mudelkirjutamine

Teade

Sa korraldad oma koolis laupäeval, 18. septembril 2010 kell 18.00 karnevali. Kirjuta teade, milles kirjeldad, et karnevali teemaks on muinasjutud, sellepärast peab karnevalile tulema mõne muinasjututegelase kostüümis. Programmis on muinasjututeemalised konkursid ja viktoriid. Toimub parima kostüümi valimine.

Tasuta jaotatav tiraaž